

ОДИТЕН ДОКЛАД

№ 0600200520

**за извършен одит на отчета за изпълнението на държавния бюджет на
Република България за 2019 г.**

Настоящият окончателен одитен доклад е приет с Решение № 362 от 08.10.2020 г.
на Сметната палата (Протокол № 38)

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА.....	3
ТЕРМИНОЛОГИЧЕН РЕЧНИК	5
Част първа	7
РЕЗЮМЕ	7
Част втора	9
ВЪВЕДЕНИЕ	9
Част трета	11
КОНСТАТАЦИИ	11
I. Съответствие на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2019 г. с изискванията на нормативните и вътрешните актове	11
II. Степен на изпълнение на показателите по ОИДБРБ за 2019 г. спрямо заложените в ЗДБРБ за 2019 г.	11
III. Съответствие на изпълнението на държавния бюджет за 2019 г. с основните принципи, правила и показатели, заложи в ЗПФ и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета	24
IV. Съответствие на формирането и разпределянето на субсидията на политическите партии и коалиции с изискванията на чл.чл. 25-27 от ЗПП и чл. 64 от ЗДБРБ за 2019 г.	42
Част четвърта	45
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	45
Част пета	46
ОТГОВОРИ НА ОДИТИРАНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ.....	46
ОПИС НА ПРИЛОЖЕНИЯТА КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0600200520	47
ОПИС НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД 0600200520.....	48
СТАНОВИЩЕ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА	55

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

АДФИ	Агенция за държавна финансова инспекция
АМ	Агенция „Митници“
АЯР	Агенция за ядрено регулиране
БАН	Българска академия на науките
БВП	Брутен вътрешен продукт
БНБ	Българска народна банка
БНР	Българско национално радио
БНТ	Българска национална телевизия
БТА	Българска телеграфна агенция
ВМА	Военномедицинска академия
ВСС	Висш съдебен съвет
ДАДРВВЗ	Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“
ДАНС	Държавна агенция „Национална сигурност“
ДАТО	Държавна агенция „Технически операции“
ДБ	Държавен бюджет
ДВ	Държавен вестник
ДВУ	Държавно висше училище
ДВВУ	Държавно висше военно училище
ДДС	Данък върху добавената стойност
ДКСИ	Държавна комисия за сигурност на информацията
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ДФЗ	Държавен фонд „Земеделие“
ЕБК	Единна бюджетна класификация
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗДД	Закон за държавния дълг
ЗДБРБ	Закон за държавния бюджет на РБ
ЗПП	Закон за политически партии
ЗПФ	Закон за публичните финанси
ЗСП	Закон за Сметната плата
КЕВР	Комисия за енергийно и водно регулиране
КЗЛД	Комисия за защита на личните данни
КПКОНПИ	Комисия за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобито имущество
КПНРО	Комисия за публичен надзор над регистрираните одитори
КРС	Комисия за регулиране на съобщенията
КС	Конституционен съд
КСО	Кодекс за социално осигуряване
КФН	Комисия за финансов надзор
КФП	Консолидирана фискална програма
МВР	Министерство на вътрешните работи
МВнР	Министерство на външните работи
МЕ	Министерство на енергетиката
МЗ	Министерство на здравеопазването
МЗХГ	Министерство на земеделието, храните и горите

МИ	Министерство на икономиката
МК	Министерство на културата
ММС	Министерство на младежта и спорта
МО	Министерство на отбраната
МОН	Министерство на образованието и науката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МП	Министерство на правосъдието
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МТИТС	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
МТ	Министерство на туризма
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МФ	Министерство на финансите
НАП	Национална агенция за приходите
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НОИ	Национален осигурителен институт
НС	Народно събрание
НСИ	Национален статистически институт
НСО	Национална служба за охрана
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НФ	Национален фонд
ОИДБРБ	Отчет за изпълнението на държавния бюджет на Република България
ПМС	Постановление на Министерския съвет
ПРБ	Първостепенен разпоредител с бюджет
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РБ	Република България
РМС	Решение на Министерския съвет
СБП	Средносрочна бюджетна прогноза
СП	Сметна палата
СФУК	Системи за финансово управление и контрол
ЦБ	Централен бюджет
ЦИК	Централна изборителна комисиия

ТЕРМИНОЛОГИЧЕН РЕЧНИК

Термин	Значение
Бюджетна субсидия	Трансфер с общо или целево предназначение, който централният бюджет предоставя безвъзмездно на бюджетна организация за съответната бюджетна година
Бюджетни взаимоотношения	Трансфери и временни безлихвени заеми
Бюджетни организации	Юридически лица, чиито бюджети се включват в държавния бюджет, в бюджетите на общините, в бюджетите на социалноосигурителните фондове и др.
Бюджетни средства	Парични средства, постъпващи, съхранявани, трансферирани и/или разходвани по отделните бюджети
Бюджетно салдо	Разликата между приходите, помощите и даренията, разходите и бюджетните взаимоотношения.
Временен безлихвен заем	Отпуснатите и подлежащи на възстановяване парични средства между централния бюджет, бюджетите и сметките за средства от ЕС.
Държавна субсидия за политическите партии и коалиции	Държавната субсидия се предоставя ежегодно на четири части от централния бюджет ¹ за финансиране на политическите партии, които на последните избори за народни представители са получили не по – малко от едно на сто от действителните гласове в страната и извън страната и на коалиции, които на последните избори за народни представители са получили не по – малко от четири на сто от действителните гласове в страната и извън страната, с изключение на гласовете по чл. 279, ал. 1, т. 6 от Изборния кодекс. ²
Налични към края на годината поети ангажменти за разходи	Ангажменти за разходи, независимо кога са били поети, които са останали изпълнени/нереализирани към края на годината и подлежат на изпълнение/реализиране изцяло или частично в следващите бюджетни години
Нови задължения за разходи	Паричните задължения за разходи, които възникват през текущата година, независимо от това дали са платени, с изключение на задълженията за разходи за персонал, пенсии, лихви по дълга, за данъци и други публични държавни и общински вземания.
Поети ангажменти за разходи	Клаузи на договори и разпоредби на нормативни и административни актове, които обвързват бюджетните организации с бъдещи плащания за разходи и/или нови задължения за разходи с определена стойност, с изключение на: разходите за персонал, пенсии, лихви по дълга, както и разходите за данъци и други публични държавни и общински вземания
Помощи и дарения	Средствата от ЕС и по други международни програми и договори, както и всички други безвъзмездно предоставени на бюджетните организации средства, които не са глоби, санкции,

¹ чл. 25, ал. 1 от ЗПП (ред. ДВ от 27.10.2017 г.) и чл. 26, ал. 3 от ЗПП (ДВ, бр. 50 от 25.06.2019 г.)

² чл. 25, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗПП (ДВ, бр. 50 от 25.06.2019 г.)

	неустойки или конфискувани активи
Приходи	Паричните постъпления за съответната бюджетна година от: публични държавни и общински вземания, глоби, санкции и неустойки, конфискувани активи, лихви, дивиденди и други доходи от финансови активи, както и всички други парични нетни постъпления на бюджетните организации.
Разходи	Плащанията за съответната бюджетна година за: персонал и свързаните с него осигурителни вноски, доставки на нефинансови активи, услуги, лихви, възмездно използване на ресурси на трети лица, обезщетения, санкции и неустойки, както и за безвъзмездно предоставени средства на физически и юридически лица.
Социалноосигурителни фондове	Националният осигурителен институт и фондовете на ДОО, на НЗОК и всички други юридически лица и фондове, които се включват в обхвата на подсектор „Социалноосигурителни фондове“
Средносрочен период	Период от три години
Средства от ЕС	Помощи и дарения, както и средства, които са елемент на финансирането, предоставени от ЕС
Средства по други международни програми и договори	Заеми, помощи и други безвъзмездно получени средства по международни програми и договори извън средствата от ЕС
Структурен баланс	Годишното салдо на сектор „Държавно управление“, коригиран спрямо икономическия цикъл, без отчитане на еднократните и временните мерки
Трансфер	Безвъзмездно прехвърляне на парични средства между ЦБ, бюджетите, сметките за средства от ЕС и сметките за чужди средства
Фискален резерв	Показател, който включва салдата по всички банкови сметки на бюджетните организации, без тези на общините и техните разпоредители с бюджет, активите на Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система, вземания от фондове на ЕС за сертифицирани разходи, аванси и други.
Чужди средства	Съдебни гаранции, гаранциите за обезпечаване на временен внос, депозити за участие в конкурси и търгове, др. гаранции, депозити и средства, временно съхранявани от бюджетната организация за сметка на други лица, вкл. събиране, разходване или временно съхраняване на средства за сметка на бюджети или на сметки за средства от ЕС

Част първа РЕЗЮМЕ

Предмет на одита е отчетът за изпълнението на държавния бюджет на Република България (ОИДБРБ) за 2019 г.

Определената област на изследване е „Изготвяне, структура, съдържание и представяне на ОИДБРБ за 2019 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета”, за което са формулирани следните цели:

1. Да се установи съответствието в област на изследване „Изготвяне, структура, съдържание и представяне на ОИДБРБ за 2019 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета“, с изискванията на правната рамка.

2. Да се установи съответствието на формирането и разпределянето на субсидията на политическите партии и коалиции с изискванията на чл. чл. 25-27 от Закона за политическите партии (ЗПП) и чл. 64 от Закона за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за 2019 г. и на възстановените средства с изискванията на ЗПП.³

3. Да се установи състоянието на системите за финансово управление и контрол (СФУК) по отношение на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2019 г.

4. Да се изготви доклад със становище по ОИДБРБ за 2019 г. за внасяне в Народното събрание (НС), на основание чл. 6, ал. 5 от Закона за Сметната палата (ЗСП).

От областта на изследване са изключени бюджетните взаимоотношения с общините, поради големия им брой и широкия кръг от разнородни функции и дейности, свързани с голям обем информация и невъзможност в рамките на ограничените времеви ресурси да бъдат обхванати, в резултат на което е невъзможно събирането на достатъчни и уместни одитни доказателства.

Приложени са следните критерии за оценка: съответствие на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2019 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета с изискванията на правната рамка; степен на изпълнение на показателите по ОИДБРБ за 2019 г. спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2019 г.; съответствие на формирането и разпределянето на субсидията на политическите партии и коалиции с изискванията на чл. чл. 25-27 от ЗПП и чл. 64 от ЗДБРБ за 2019 г. и на възстановените средства с изискванията на ЗПП; и съответствие на СФУК с приложимата правна рамка по отношение на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2019 г.

При извършения одит е установено, че изготвеният и представен в Сметната палата (СП) отчет е в съответствие с изискванията на Закона за публичните финанси (ЗПФ), действащите вътрешни актове и дадените от министъра на финансите указания.

Приходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2019 г.

Изпълнението на разчетените със ЗДБРБ за 2019 г. приходи, помощи и дарения е 101,2 на сто, което се дължи на преизпълнение на планираните данъчни приходи. Отчетените приходи по централния бюджет (ЦБ) представляват 92,1 на сто от приходите по държавния бюджет (ДБ) за 2019 г.

Не е установено превишение на уточнения план на максималния размер на ангажиментите за разходи, поети през 2019 г. Максималният размер на новите задължения за разходи, натрупани през 2019 г. спрямо уточнения план, е превишен от три първостепенни разпоредители с бюджет (ПРБ) по ДБ, с което не е спазена бюджетната дисциплина.

³ § 5 от ПЗР към ЗИ на ЗПП, ДВ, бр. 50 от 25.06.2019 г., в сила от 25.06.2019 г.

Допуснато е превишение на извършените разходи за персонал спрямо уточнения план от един ПРБ по ДБ, в несъответствие на чл. 77 от ЗДБРБ за 2019 г., с което е нарушена бюджетната дисциплина.

В отчета за изпълнението на ДБ за 2019 г. отразените разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноска в общия бюджет на Европейския съюз (ЕС) са 96,4 на сто от приетите със ЗДБРБ за 2019 г. или с 1 001 489,0 хил. лв. по-малко от планираните за годината.

Бюджетното салдо по ДБ за 2019 г. е отрицателно и е с 1 314 372,5 хил. лв. по-малко от заложеното в ЗДБРБ за 2019 г.

В отчета за изпълнението на ДБ за 2019 г., операциите в частта на финансирането (нето) са в размер на 917 556,2 хил. лв., в т.ч. външно финансиране (нето) в размер на (-73 256,1) хил. лв., вътрешно финансиране (нето) 989 475,6 хил. лв. и приватизация (1 336,7 хил. лв.).

Реализиран е дефицит по Консолидираната фискална програма (КФП) за 2019 г. в размер на 1 152 442,4 хил. лв., при реализиран излишък през 2018 г. в размер на 135 128,2 хил. лв. Отчетени са с 11,1 на сто повече приходи и с 14,4 на сто повече разходи спрямо предходната година.

Във връзка с направените предложения от ПРБ по ДБ за одобряване на допълнителни разходи/трансфери, включени в одитните извадки, приложените форми на финансови обосновки са в съответствие с приложимите изисквания. В материалите по проекта на акт от един ПРБ не са посочени достатъчно детайлизирани финансови разчети. В изпълнение на приетите постановления на Министерския съвет (ПМС) за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ по ДБ за сметка на ЦБ, от ПРБ са представени уведомления за извършените промени по бюджетите им, а за произтичащите промени по ЦБ от министъра на финансите са издадени заповеди.

Определеният годишен размер на субсидията за политически партии и коалиции е в съответствие с изискванията на ЗПП, тъй като формирането ѝ е въз основа на броя действителни гласове, получени от всяка партия и коалиция. Отпуснатата за периода от 26.05.2016 г. до 25.06.2019 г. годишна субсидия е преизчислена и частично възстановена по ЦБ от политически партии и от партиите от състава на съответните коалиции на основание на ЗПП.⁴ Въведените контролни дейности осигуряват съответствие на дейността с изискванията на правната рамка.

Състоянието на системите за финансово управление и контрол в изследваната област е добро, функционират ефективни контролни механизми и процедури за текущо наблюдение на съставянето, изпълнението и отчитането на държавния бюджет.

⁴ § 5 от ПЗР към ЗИ на ЗПП, ДВ, бр. 50 от 25.06.2019 г., в сила от 25.06.2019 г.

Част втора

ВЪВЕДЕНИЕ

1. Основание за извършване на одита

Одитът на ОИДБРБ за 2019 г. е осъществен на основание чл. 5, ал. 1, т. 4 и чл. 38, ал. 1 от ЗСП, одитна задача № 329 от Програмата за одитната дейност на СП за 2020 г. и в изпълнение на Заповед № ОД-06-02-005 от 15.06.2020 г. на Тошко Тодоров, заместник-председател на Сметната палата.

Одитираният период е от 01.01.2019 г. до 31.12.2019 г.

2. Информация за одитирания обект

Министърът на финансите изготвя годишния ОИДБРБ и отчет на КФП⁵ за съответната година, въз основа на годишните отчети на ПРБ и отчета на ЦБ.⁶

В ДБ са включени ЦБ, самостоятелните бюджети на НС и на съдебната власт, бюджетите на органите на изпълнителната власт, на другите държавни органи и бюджетни организации, извън посочените в чл. 13, ал. 3 и ал. 4 от ЗПФ.⁷

В ДБ не се включват⁸ самостоятелните бюджети на общините, бюджетите на социалноосигурителните фондове, Българската академия на науките (БАН), държавните висши училища (ДВУ), Българската телеграфна агенция (БТА), Българската национална телевизия (БНТ), Българското национално радио (БНР) и др.⁹

Пряко ангажирани с изпълнението и отчитането на ДБ в МФ са дирекциите „Държавно съкровище“, „Държавни разходи“, „Финанси на общините“ и др.

Отговорност за управленските решения по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор носи Владислав Иванов Горанов - министър на финансите през одитирания период.¹⁰

3. Цели на одита

Формулираните цели на одита са:

3.1. Да се установи съответствието в област на изследване „Изготвяне, структура, съдържание и представяне на ОИДБРБ за 2019 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета“ с изискванията на правната рамка.

3.2. Да се установи съответствието на формирането и разпределянето на субсидията на политически партии и коалиции с изискванията на чл. чл. 25-27 от ЗПП и чл. 64 от ЗДБРБ за 2019 г. и на възстановените средства с изискванията на ЗПП.¹¹

3.3. Да се установи състоянието на СФУК по отношение на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2019 г.

3.4. Да се изготви доклад със становище по ОИДБРБ за 2019 г. за внасяне в НС, на основание чл. 6, ал. 5 от ЗСП.

⁵ чл. 4 от ЗПФ: КФП е система от обобщени показатели по ЦБ и по бюджетите, сметките за средствата от ЕС и сметките за чужди средства на бюджетните организации.

⁶ чл. 138, ал. 1 от ЗПФ

⁷ чл. 42, ал. 1 от ЗПФ

⁸ чл. 42, ал. 2 от ЗПФ

⁹ чл. 13, ал. 3 и ал. 4 от ЗПФ

¹⁰ **Одитно доказателство № 1**

¹¹ § 5 от ПЗР към ЗИ на ЗПП, ДВ, бр. 50 от 25.06.2019 г., в сила от 25.06.2019 г.

4. Обхват на одита и ограничения в обхвата

Определена е област на изследване „Изготвяне, структура, съдържание и представяне на ОИДБРБ за 2019 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета”. От областта на изследване са изключени бюджетните взаимоотношения с общините, поради големия им брой и широкия кръг от разнородни функции и дейности, свързани с голям обем информация и невъзможност в рамките на ограничените времеви ресурси да бъдат обхванати, в резултат на което е невъзможно събирането на достатъчни и уместни одитни доказателства.

Във връзка с установеното при предходния одит на ОИДБРБ за 2018 г. несъответствие на определения годишен размер на държавната субсидия за партии и коалиции с нормативните изисквания и изплатената такава за 2018 г., е извършена проверка за установяване на съответствието на формирането и разпределянето на субсидията на политически партии и коалиции с изискванията на чл. чл. 25-27 от ЗПП и чл. 64 от ЗДБРБ за 2019 г.,¹² както и на възстановяването на разликата между предоставените държавни субсидии и преизчисления размер на годишната държавна субсидия по реда на чл. 26 и чл. 27 от ЗПП от политически партии и от партиите от състава на съответните коалиции.¹³

5. Критерии за оценка

Приложени са следните критерии за оценка: съответствие на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2019 г. и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета с изискванията на правната рамка; степен на изпълнение на показателите по ОИДБРБ за 2019 г. спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2019 г. и предходния отчетен период; съответствие на формирането и разпределянето на субсидията на политически партии и коалиции с изискванията на чл. чл. 25-27 от ЗПП и чл. 64 от ЗДБРБ за 2019 г. и на възстановените средства с изискванията на ЗПП,¹⁴ съответствие на СФУК с приложимата правна рамка по отношение на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2019 г.

6. Одитни стандарти

Одитът е изпълнен в съответствие с МСВОИ 100 Основни принципи на одита в публичния сектор, МСВОИ 400 Основни принципи на одита за съответствие и МСВОИ 4000 Стандарт за одит за съответствие.

¹² През одитирания период ЗДБРБ за 2019 г. е изменен (ДВ, бр. 60 от 2019 г., в сила от 30.07.2019 г.), като е променен размерът на държавната субсидия за 2019 г. на 1 лв.

¹³ Годишната държавна субсидия, отпусната на политическите партии и коалиции за периода от 26 май 2016 г. до 25.06.2019 г. следва да бъде преизчислена и възстановена по ЦБ от политическите партии и от партиите от състава на съответните коалиции на основание § 5 от ПЗР към ЗИ на ЗПП, ДВ, бр. 50 от 25.06.2019 г., в сила от 25.06.2019 г.

¹⁴ § 5 от ПЗР към ЗИ на ЗПП, ДВ, бр. 50 от 25.06.2019 г., в сила от 25.06.2019 г.

Част трета КОНСТАТАЦИИ

I. Съответствие на изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2019 г. с изискванията на нормативните и вътрешните актове

В ДБ се включват ЦБ, самостоятелните бюджети на НС, на съдебната власт, бюджетите на органите на изпълнителната власт, на другите държавни органи и на бюджетните организации, с изключение на бюджетите на общините, бюджетите на социалноосигурителните фондове¹⁵ и бюджетите на БАН, ДВУ, БТА, БНТ, БНР¹⁶ и други икономически обособени лица и структурни единици, включени в КФП.¹⁷

Годишният ОИДБРБ за 2019 г. е изготвен по показателите, по които е приет, с което е спазено изискването на чл. 138, ал. 1 от ЗПФ. Допълнително отразените в отчета показатели допринасят за неговата изчерпателност и прозрачност, докладване и контрол.¹⁸

Отчетът за изпълнението на ДБ за 2019 г. и отчетът на КФП за 2019 г. са представени в Сметната палата¹⁹ в законоустановения срок.²⁰ С писмо, вх. № 04-01-49 от 19.08.2020 г., от министъра на финансите е представен в СП коригиран отчет за изпълнение на КФП за 2019 г.²¹ Годишният отчет за изпълнението на ДБ и отчетът на КФП за 2019 г. са изготвени и представени в съответствие с изискванията на чл. 138, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ.

Изготвянето, структурата, съдържанието и представянето на ОИДБРБ за 2019 г. са в съответствие с изискванията на ЗПФ, на действащите през одитирания период вътрешни актове и дадените от министъра на финансите указания.

II. Степен на изпълнение на показателите по ОИДБРБ за 2019 г. спрямо заложените в ЗДБРБ за 2019 г.

1. Степен на изпълнение на основни показатели по ОИДБРБ за периода 2017 г. – 2019 г.

Изпълнението на приходите, разходите, трансферите, вноската в бюджета на ЕС и бюджетното салдо по ДБ на РБ за периода 2017 г. - 2019 г. е представено в следната таблица:²²

Таблица № 1

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет 2017 г.		Отчет 2018 г.		Отчет 2019 г.		Отчет	Отчет
	размер	отн. дял %	размер	отн. дял %	размер	отн. дял %	2019 г./ 2017 г.	2019 г./ 2018 г.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	22 232,3		23 816,4		26 006,2		117,0%	109,2%
Данъчни приходи	20 291,2	91,3	21 788,2	91,5	23 692,8	91,1	116,8%	108,7%
Неданъчни приходи	1 932,5	8,7	2 018,0	8,5	2 217,6	8,5	114,8%	109,9%
Помощи и дарения	8,6	0,04	10,2	0,04	95,8	0,4	1114,0%	939,2%
РАЗХОДИ, ТРАНСФЕРИ, ВРЕМЕННИ БЕЗЛИХВЕНИ ЗАЕМИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	22 235,9		23 820,6		26 923,7		121,1%	113,0%

¹⁵ чл. 42, ал. 2 от ЗПФ

¹⁶ чл. 13, ал. 3 от ЗПФ

¹⁷ чл. 13, ал. 4 от ЗПФ

¹⁸ Одитни доказателства № 2 и № 4

¹⁹ чл. 138, ал. 2 от ЗПФ

²⁰ Одитно доказателство № 2

²¹ Промяната е в отчетните данни на ДВУ и общини и не оказва влияние върху ДБ, а само върху КФП

²² Някои сумарни позиции в отчета за изпълнение на ДБ не се изчерпват от съставните им числа, поради извършените закръгляния в хил. лв.

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет 2017 г.		Отчет 2018 г.		Отчет 2019 г.		Отчет 2019 г./ 2017 г.	Отчет 2019 г./ 2018 г.
	размер	отн. дял %	размер	отн. дял %	размер	отн. дял %		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Разходи	10 295,9		11 699,8		14 477,6		140,6%	123,7%
Текущи нелихвени разходи	7 828,3	76,1	8 555,3	73,1	9 503,0	65,6	121,4%	111,1%
Капиталови разходи и прираст на резерва	1 712,7	16,6	2 494,7	21,3	4 363,4	30,1	254,8%	174,9%
Лихвени разходи	754,9	7,3	649,8	5,6	611,3	4,2	81,0%	94,1%
Трансфери и временни безлихвени заеми	11 051,8		11 037,4		11 252,9		101,8%	102,0%
Вноска в бюджета на ЕС	888,2		1 083,4		1 193,1		134,3%	110,1%
ДЕФИЦИТ(-)/ИЗЛИШЪК (+)	-3,6		-4,2		-917,6		-	-

Източник на информация: ОИДБРБ за 2017 г., 2018 г. и 2019 г.

Изпълнението на приходите, помощите и даренията по ДБ на РБ за периода от 2017 г. до 2019 г. бележи тенденция на растеж.

Постъпилите приходи, помощи и дарения по ДБ през 2019 г., съпоставени с 2018 г. бележат номинален ръст от 9,2 на сто (2 189,8 млн. лв.), а спрямо 2017 г. е 17,0 на сто (3 773,9 млн. лв.). Данъчните приходи запазват най-голям относителен дял от общата сума на постъпилите приходи, следвани от неданъчните приходи и помощите и даренията.

При отчетените разходи също се наблюдава ръст. През 2019 г. същите са с 23,7 на сто (2 777,8 млн. лв.) повече от 2018 г., а спрямо 2017 г. увеличението е с 40,6 на сто, или с 4 181,7 млн. лв. Най-голям е ръстът на капиталовите разходи, които съпоставени с 2018 г. са нараснали със 74,9 на сто, а спрямо 2017 г. със 154,8 на сто. В общия обем на разходите най-голям относителен дял имат текущите нелихвени разходи, следвани от капиталовите и лихвените разходи.

Размерът на трансферите и временните безлихвени заеми за 2019 г. спрямо 2018 г. е с 2 на сто по-голям, а спрямо 2017 г. е с 1,8 на сто повече.

Вноската в бюджета на ЕС през 2019 г. е с 10,1 на сто по-голяма от тази за 2018 г., а спрямо 2017 г. е с 34,3 на сто повече.

Бюджетното салдо и за трите години е отрицателно, като от (-3,6) млн. лв. през 2017 г. дефицитът нараства до (-917,6) млн. лв. през 2019 г.

За периода 2017 г. – 2019 г. се наблюдава тенденция на увеличаване на приходите, разходите по ДБ на РБ и вноската на РБ в бюджета на ЕС. Реализираното салдо и през трите години е отрицателно.

2. Степен на изпълнение на приходите, помощите и даренията за 2019 г.

Отчетените приходи, помощи и дарения по ДБ за 2019 г. са в размер на 26 006 183,3 хил. лв. Изпълнението на приетите със ЗДБРБ за 2019 г. приходи, помощи и дарения е 101,2 на сто, като са постъпили с 312 883,5 хил. лв. повече от планираните 25 693 299,8 хил. лв. Приходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2019 г.²³

Отчетените приходи по ЦБ са в размер на 23 944 522,8 хил. лв., което представлява 92,1 на сто от общия размер на приходите, помощите и даренията по ДБ за 2019 г. Приходите на министерства и ведомства и СП са в размер на 1 950 519,2 хил. лв. (7,5 на сто от общите приходи, помощи и дарения по ДБ); на НС – 1 394,4 хил. лв. (0,01 на сто от общите приходи,

²³ Одитно доказателство № 2

помощи и дарения по ДБ) и на съдебната власт – 109 746,9 хил. лв., или 0,4 на сто от общите приходи, помощи и дарения по ДБ.²⁴

2.1. Изпълнението на данъчните приходи, приети със ЗДБРБ за 2019 г., е 23 692 788,6 хил. лв., което представлява 102,4 на сто спрямо разчетените 23 133 200,0 хил. лв. и 91,1 на сто от общите приходи, помощи и дарения по ДБ за 2019 г.

Отчетените приходи от данък върху добавената стойност (11 086 148,3 хил. лв.), акцизи (5 485 983,8 хил. лв.), данъци върху доходите на физическите лица (3 998 969,9 хил. лв.), корпоративен данък (2 621 581,5 хил. лв.) и данък върху застрахователните премии (44 743,2 хил. лв.) надвишават планираните. Най-голямо преизпълнение спрямо плана е постигнато при приходите от данък върху застрахователните премии (12,7 на сто), следвани от тези от данъци върху доходите на физическите лица с 3,6 на сто и 2,9 на сто при приходите от акцизи.

Не са достигнати разчетените нива за приходи от:

2.1.1. данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на юридически лица с 26 123,6 хил. лв. (приходите са в размер на 73 576,4 хил. лв.). Изпълнението е 73,8 на сто от разчетените в размер на 99 700 хил. лв. за годината, като един от основните фактори за размера на постъпленията от тях е свързан с постигнатите икономически резултати от данъчно задължените лица. Основно влияние върху приходите от данъка оказва размерът на разпределените дивиденти през 2019 г. от непубличните дружества и българските борсови компании, в резултат на постигнатия финансов резултат за 2018 г. и инвестиционните решения на предприятията.

Друг фактор, който оказва влияние върху изпълнението на приходите от тези данъци, е размерът на възстановения данък при източника на чуждестранни юридически лица от ЕС или Европейското икономическо пространство, които имат право да изберат да преизчислят данъка при източника. Подобна процедура на възстановяване съществува и при наличие на Спогодба за избягване на двойното данъчно облагане, където може да се предвижда по-благоприятна ставка (или нулева) за облагане с данък при източника спрямо българското законодателство.²⁵

2.1.2. Постъпленията от мита и митнически такси за 2019 г. са 230 864,6 хил. лв., което представлява 97,5 на сто спрямо предвидените (236 900, 0 хил. лв.) в ЗДБРБ за 2019 г.

Съгласно отговор на одитирана организация, отчетените по-ниски приходи за 2019 г., в сравнение със заложените разчети в закона са основно в резултат на по-либералната политика на Европейския съюз (ЕС), като се увеличава броят на сключените споразумения за свободна търговия и споразумения за икономическо партньорство, на базата на които стоките се допускат за свободно обръщение в ЕС с намалени или нулеви ставки на митата.²⁶

2.1.3. С 8 079,1 хил. лв. не са достигнати разчетените 159 000,0 хил. лв. приходи от други данъци, които включват основно алтернативните данъци по Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО) и имуществените данъци по Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ).

Постъпленията от други данъци по ЗКПО са в размер на 151 142,7 хил. лв., което представлява 95,4 на сто от годишния разчет в размер на 158 500,0 хил. лв. По мнение на одитираната организация, приходите от тази група данъци, зависят в голяма степен от решенията/избора на предприятията за начина на облагане, както и от нерегулярни събития и

²⁴ Одитни доказателства № 2 и № 3

²⁵ Одитно доказателство № 5

²⁶ Одитно доказателство № 5

трудно предвидими показатели, което обяснява отклоненията при планирането и отчитането на постъпленията от тези данъци.²⁷

2.2. Изпълнението на неданъчните приходи, приети със ЗДБРБ за 2019 г., е 2 217 604,7 хил. лв., което представлява 86,6 на сто спрямо разчетените 2 560 099,8 хил. лв. и 8,5 на сто от общите приходи, помощи и дарения по ДБ за 2019 г. Съгласно мнение на одитираната организация, неизпълнението на неданъчните приходи е в резултат от:

а) непостъпили приходи по ЦБ от:

- еднократно концесионно плащане в размер на 660 млн. лв. по договор за концесия на „Гражданско летище за обществено ползване София“, поради удължаване на срока за представяне на оферти, обжалване решението на министъра на транспорта, информационните технологии и съобщения и несклучване на договора през одитирания период;²⁸

- невъвеждането на смесената система за ТОЛ такси през одитирания период;²⁹

- невъвеждането на такса за личен асистент, поради несъздаването на такава социална услуга и промяната на проекта на МТСП след приключването на бюджетната процедура и след изготвяне на проекта на ЗДБРБ за 2019 г.;

б) несъбрани приходи от такси за водовземане, за ползване на воден обект, за замърсяване, глоби, имуществени санкции и др.,³⁰ поради индикативния размер на планираните приходи (Министерство на околната среда и водите).³¹

в) спад на приходи от държавни такси, поради по-слабия летен сезон и непостъпили приходи от продажба на сгради (Министерство на външните работи);

г) намаляване на приходите от продажби на услуги, стоки, продукция и продажба на нематериални дълготрайни активи, което основно се дължи на неизпълнението на планираните приходи на ВМА от медицински услуги (Министерство на отбраната);

д) по-нисък размер на реализирани приходи по делегирани бюджети поради намалели приходи от практическо обучение, участие в проекти за обновяване и модернизация на регионалната образователна инфраструктура и други приходи с непостоянен характер (Министерство на образованието и науката);

е) неизпълнение на приходи от наеми поради преминаването на договорени наемни отношения на плажове в концесионни, както и неизпълнение на държавни такси (Министерство на туризма);

ж) неизпълнение на приходите от държавни такси, поради неусвоен ресурс в редица радиочестотни обхвати от предприятията (Комисия за регулиране на съобщенията);

з) непредставени заявления за подновяване на дейността от енергийни дружества с изтекъл лиценз, което е довело до намаляване събираемостта на държавните такси, както и неизпълнение на приходите от глоби, санкции и наказателни лихви (Комисия за енергийно и водно регулиране);

и) неизпълнение на приходите по предоставени кредити поради понижен интерес от страна на земеделските стопани към кредитиране, разсрочване на задължения и др. (Държавен фонд „Земеделие“)

²⁷ Одитно доказателство № 5

²⁸ Одитно доказателство № 6

²⁹ Одитно доказателство № 7

³⁰ чл. 196 от Закона за водите

³¹ Съгласно мнение на одитираната организация, неизпълнението е обвързано с доброволната инициатива на задължените лица по изпълнение на дължимите суми, както и с варирането на количеството вода, което се декларира от контрагентите.

й) начина на отчитане на внесения данък върху добавената стойност от стопанската дейност на ПРБ по ДБ и на принудително събраните от ТД на НАП суми от публични държавни вземания.³²

к) неизпълнение на приходите от съдебни такси поради високия дял на наказателните и административни производства, освободени от такси, както и нарастващия брой на извънсъдебни споразумения (Висш съдебен съвет).³³

2.3. Приходите от помощи и дарения са в размер на 95 790,0 хил. лв. и представляват 0,4 на сто от общо отчетените приходи по ДБ за 2019 г.

Приходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2019 г. Изпълнението на разчетените със ЗДБРБ за 2019 г. приходи, помощи и дарения е 101,2 на сто, което се дължи на преизпълнение на планираните данъчни приходи. Отчетените приходи по ЦБ представляват 92,1 на сто от приходите, помощите и даренията по ДБ за 2019 г.

3. Степен на изпълнение на разходите, бюджетните взаимоотношения и вноската в Европейския съюз

В ОИДБРБ за 2019 г. отразените разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноска в общия бюджет на ЕС са в размер на 26 923 739,5 хил. лв., като изпълнението е 96,4 на сто от приетите със ЗДБРБ за 2019 г. или с 1 001 489,0 хил. лв. по-малко от планираното в размер на 27 925 228,5 хил. лв.³⁴

3.1. Отчетените разходи (без трансфери и вноска за ЕС) по ДБ за 2019 г. (14 477 645,8 хил. лв.) са с 678 685,8 хил. лв. по-малко от приетите със ЗДБРБ за 2019 г. Разходите са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2019 г.³⁵

Таблица № 2

(хил. лв.)

№	Показатели	ЗДБРБ 2019 г.	Отчет ДБ 2019 г.	Разлика к. 4 - к. 3	Изпълнение % к.4/к.3
1	2	3	4	5	6
П.	РАЗХОДИ	15 156 331,6	14 477 645,8	-678 685,8	95,5%
1.	Текущи разходи	10 448 425,8	10 096 401,7	-352 024,1	96,6%
1.1.	Нелихвени разходи	9 815 087,2	9 485 124,1	-329 963,1	96,6%
1.1.1.	в т.ч. Персонал	5 146 886,0	5 227 479,2	80 593,2	101,6%
1.2.	Лихви ³⁶	633 338,6	611 277,6	-22 061,0	96,5%

С годишния закон за ДБ на РБ могат да се определят лимити за разходи за персонал по бюджетите на ПРБ по ДБ.³⁷ За 2019 г. са утвърдени разходи за персонал по министерства и ведомства, които следва да се извършват до определения размер, с изключение на делегираните бюджети.³⁸ Промени на утвърдените със ЗДБРБ за 2019 г. разходи за персонал по ПРБ се извършват с нормативен акт на МС³⁹ при структурни промени и при компенсирани промени между бюджети; или от министъра на финансите,⁴⁰ когато разходите за персонал са

³² Одитно доказателство № 7

³³ Одитно доказателство № 7

³⁴ Одитно доказателство № 2

³⁵ Одитно доказателство № 4

³⁶ Лихвите по външните заеми по ДБ са 425 341,1 хил. лв., а по вътрешните са 185 936,6 хил. лв.

³⁷ чл. 86, ал. 4 от ЗПФ

³⁸ чл. 77, ал. 1 от ЗДБРБ за 2019 г.

³⁹ чл. 77, ал. 2 от ЗДБРБ за 2019 г.

⁴⁰ чл. 77, ал. 5 и ал. 6 от ЗДБРБ за 2019 г.

за сметка на: получени средства от помощи и дарения; по международни договори и програми; проекти, финансирани от средства от Европейския съюз; получени трансфери от други бюджети, които не са част от ДБ и др.⁴¹

През одитирания период промените на разходите за персонал спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2019 г. по реда на чл. 77 от ЗДБРБ за 2019 г. са във връзка със:⁴²

- средствата за социално-битово и културно обслужване на персонала, които със ЗДБРБ за 2019 г. са предвидени като средства за издръжка;⁴³

- програмите в изпълнение на Националния план за действие по заетостта през 2019 г.⁴⁴ и за възнаграждения на приемните семейства по Закона за закрила на детето⁴⁵ (МТСП);

- увеличение на разходите за персонал в ПРБ, които прилагат система на делегиран бюджет (МК, ММС);

- получени трансфери от НЗОК за здравноосигурителни плащания по договори, сключени между НЗОК и лечебни заведения – разпоредители с бюджет в системите на МС, МО, МВР и МТИТС;

- получени средства от помощи и дарения от второстепенните разпоредители с бюджет в системата на МЗ и по сключено споразумение между МЗ и Глобалния фонд за борба срещу СПИН, туберкулоза и малария;

- възстановени средства по проекти, финансирани със средства от ЕС;⁴⁶

- одобрени допълнителни разходи за персонал с ПМС;⁴⁷

- одобрени вътрешно компенсирани промени на утвърдените разходи по области на политики/бюджетни програми;⁴⁸

- трансфери от други бюджети;⁴⁹

- програми за развитие на предучилищното и училищното образование (ММС).

При шест ПРБ⁵⁰ не са извършвани промени на показателя „Разходи за персонал“ през 2019 г.

Установено е превишение⁵¹ на отчетените разходи за персонал над уточнения план при два ПРБ: Министерството на културата с 4 524,2 хил. лв. или с 3,2 на сто и Националната служба за охрана с 623,1 хил. лв. или с 1,7 на сто над предвидените.

⁴¹ Получени трансфери от бюджети по ДБ в годишен размер на увеличението до 2 млн. лв.; средства по програми за развитие на предучилищното и училищното образование; разходи за изпълнение на Националния план за действие по заетостта и за възнаграждения на приемните семейства по Закона за закрила на детето; разходи за социално-битово и културно обслужване на персонала и за допълнителни плащания по Закона за дипломатическата служба с характер на плащания за персонала и свързаните с тях осигурителни вноски и данъци

⁴² **Одитно доказателство № 7**

⁴³ чл. 37 от ПМС № 344 от 2018 г. за изпълнение на ДБ на РБ за 2019 г.

⁴⁴ МТСП, МТИТС, МЗХГ, МИ, МВнР

⁴⁵ чл. 77, ал. 5, т. 6 от ЗДБРБ за 2019 г.

⁴⁶ чл. 77, ал. 5, т. 7 от ЗДБРБ за 2019 г. – МТИТС по ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура“

⁴⁷ ПМС № 91 от 2019 г. за МС; ПМС № 96 и № 284 от 2019 г. за МО; ПМС № 52, № 210 и № 330 от 2019 г. за МВР; ПМС № 153 от 2019 г. за МЗ; ПМС № 52 и № 197 от 2019 г. за МРРБ; ПМС № 11, № 36 и № 235 от 2019 г. за МИ; ПМС № 52 от 2019 г. за МВнР; ПМС № 210 от 2019 г. за НСО; ПМС № 52 и № 210 от 2019 г. за ЦИК; ПМС № 182 и № 255 от 2019 г. за ВСС

⁴⁸ ПМС № 297 от 2019 г. за МП; ПМС № 352 от 2019 г. за МЗХГ

⁴⁹ МС получени трансфери от МЗ и СУ „Климент Охридски“; МО получени трансфери от МЗ и НОИ; МВР от общини за охранителна дейност; МТ за концесионна дейност; НСО получени трансфери от ЦИК

⁵⁰ Конституционен съд, Комисия за защита на личните данни, Комисия за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобитото имущество, Комисия за защита на конкуренцията, Комисия за регулиране на съобщенията, Държавна комисия по сигурността на информацията

⁵¹ **Одитно доказателство № 8**

Причините за превишението на отчетените разходи за персонал спрямо уточнения план от МК са изплатени в края на годината възнаграждения⁵² на държавните културни институти, осъществяващи дейности в областта на сценичните изкуства, които прилагат система⁵³ на делегирани бюджети.⁵⁴

Превишението от страна на НСО се дължи на недостига на средства за плащания, произтичащи от Закона за националната служба за охрана.⁵⁵ Обезщетенията за напускащите по собствено желание служители също не могат да бъдат предвидени. По мнение на одитираната организация, с планираните средства се осигурява единствено изплащането на порционни пари и обезщетения за временна неработоспособност за сметка на работодателя, като по този начин се формира недостиг от 623,1 хил. лв.⁵⁶

Допуснато е превишение на извършените разходи за персонал спрямо уточнения план от един ПРБ по ДБ, в несъответствие на чл. 77 от ЗДБРБ за 2019 г., с което е нарушена бюджетната дисциплина.

3.2. Отчетени са предоставени субсидии и други текущи трансфери (субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия, за юридически лица с нестопанска цел и субсидии за финансови институции) в размер на 1 034 691,0 хил. лв., които са с 79 183,7 хил. лв. повече от планираните.

3.2.1. Превишението на отчетените разходи за субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия, спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2019 г. е в резултат⁵⁷ на:

- извършени вътрешно компенсирани промени⁵⁸ за осигуряване на субсидии за лечебните заведения за болнична помощ в рамките на утвърдените разходи по бюджета на МЗ, както и одобрени допълнителни разходи⁵⁹ за лечебните заведения за болнична помощ, с цел осигуряване на равнопоставен достъп на гражданите до медицинска помощ;⁶⁰

- извършени вътрешнокомпенсирани промени на разходите по бюджета на МТСП по сключени договори за изпълнение на Националния план за действие по заетостта през 2019 г., за осигуряване на средства, необходими за изпълнението на политиките на Агенцията за хората с увреждания, както и за финансирането на специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания по Закона на хората с увреждания (МТСП);

- извършени промени в изпълнение на ПМС⁶¹ за одобряване на допълнителни разходи (МОН), както и промени на основание чл. 110 и чл. 112 от ЗПФ;

- извършена вътрешнокомпенсирана промяна по бюджета на МЕ за сметка на намалението на показател „Капиталови трансфери“ във връзка с актуализация на Годишната програма за дейността на ДП „Радиоактивните отпадъци“ през 2019 г.;

⁵² §02-00 Други възнаграждения и плащания за персонал

⁵³ Съгласно чл. 23е от Закона за закрила и развитие на културата, държавните културни институти, осъществяващи дейност в областта на сценичните изкуства, прилагат система на делегирани бюджети – част от изключенията на чл. 77, ал. 1 от ЗДБРБ 2019 г.

⁵⁴ **Одитно доказателство № 7**

⁵⁵ Порционни пари (чл. 66), представително и униформено облекло (чл. 67, ал. 1, чл. 68, т. 1 и чл. 121, ал. 5), пътни пари (чл. 68, т. 2), обезщетения при прекратяване на правоотношенията (чл. 121, ал. 1 – 4 и чл. 124, ал. 1)

⁵⁶ **Одитно доказателство № 7**

⁵⁷ **Одитно доказателство № 7**

⁵⁸ ПМС № 368 от 2019 г.

⁵⁹ ПМС № 33, № 78, № 121 и № 153 от 2019 г.

⁶⁰ в т.ч. за осигуряване изпълнението на заложените цели в Концепцията за развитие на системата за спешна медицинска помощ и финансиране на Националната програма за подобряване на майчиното и детско здраве

⁶¹ ПМС № 205 от 2019 г. и ПМС № 581 от 2019 г.

- промяна на разходите по бюджета на МЗХГ⁶² във връзка с предоставен трансфер от ДФЗ за извършване на обществената услуга по поддържане на ценни породи от Националния геофонд по животновъдство и съхранението им като национално богатство;

- вътрешнокомпенсирани промени по бюджетните програми във връзка с изпълнението на договори с контрагенти нефинансови предприятия, осъществяващи проекти в областта на изкуството (МК).

3.2.2. Превишението на отчетените разходи за субсидии и други текущи трансфери за юридически лица с нестопанска цел, спрямо утвърдените, е във връзка с:⁶³

- одобрени допълнителни разходи,⁶⁴ предоставени на основание Закона за вероизповеданията,⁶⁵ като субсидии и други текущи трансфери за юридически лица с нестопанска цел на регистрираните вероизповедания в Р България (МС);

- извършени вътрешнокомпенсирани промени в рамките на утвърдените разходи по бюджета на министерството във връзка с изпълнение на програми и проекти за подобряване условията на труд, по договори за обучение на национално представителните организации на работниците и служителите и на работодателите, както и за проекти в областта на социалното подпомагане и услуги, извършвани от доставчици на социални услуги от фонд „Социална закрила“ (МТСП);

- вътрешнокомпенсирани промени по бюджетните програми във връзка с изпълнението на договори с контрагенти юридически лица с нестопанска цел, осъществяващи проекти в областта на изкуството (МК);

- процедура за кандидатстване и одобряване на схемите по държавни помощи, които се определят текущо през годината, без предварително определен бюджет, съгласно водената политика от МЗХГ (ДФЗ);

- извършени промени във връзка с получени средства от помощи и дарения по сключено споразумение с Глобалния фонд за борба срещу СПИН, туберкулоза и малария (МЗ);

- одобрени допълнително разходи по бюджета на ПРБ с актове на МС⁶⁶ (ММС).

3.2.3. Отчетените разходи за субсидии на финансови институции са във връзка с извършена промяна по бюджета на МФ на основание чл. 109 от ЗПФ в изпълнение на ПМС № 254 от 2019 г. за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на министерството, необходими за обезпечаване на изпълнението на ангажиментите на българската страна по Споразумение между правителството на Република България и Международната банка за възстановяване и развитие (Световна банка) за предоставяне на подкрепа за офис на Световната банка в Република България.

⁶² на основание чл. 110, ал. 4 от ЗПФ

⁶³ **Одитно доказателство № 7**

⁶⁴ ПМС № 17 от 2019 г.; ПМС № 89 от 2019 г.; ПМС № 134 от 2019 г.; ПМС № 348 от 2019 г.; ПМС № 373 от 2019 г. и ПМС № 374 от 2019 г.

⁶⁵ § 19, ал. 1 от ПЗР на ЗИД на Закона за вероизповеданията и във връзка с чл. 28, ал. 5 от Закона за вероизповеданията

⁶⁶ на основание чл. 109, ал. 3 от ЗПФ - ПМС № 169 от 2019 г. за развитие на детско – юношеския футбол в страната; ПМС № 192 от 2019 г. за покриване на извънредни разходи по престоя на българската делегация на XV летен Европейски младежки олимпийски фестивал в гр. Баку, Азербайджан; ПМС № 257 от 2019 г. за подпомагане и организиране на Европейската купа по джудо през 2020 г., Европейското първенство по джудо за мъже и жени през 2022 г. в гр. София и за подготовка и участие на спортисти в квалификационни състезания с цел спечелване на квоти за Летни олимпийски игри в Токио през 2020 г. и ПМС № 373 от 2019 г. за подпомагане на организирането и провеждането на Световната купа по ски алпийски дисциплини за жени на 25 и 26 януари 2020 г. в гр. Банско

3.3. Отчетените „Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата“ по ДБ в размер на 1 182 438,9 хил. лв. са със 101 134,2 хил. лв. по-малко от приетите със ЗДБРБ за 2019 г. (1 283 573,1 хил. лв.)

Приетите със ЗДБРБ за 2019 г. и включени в отчета четири разходни показателя⁶⁷ обхващат 79,8 на сто от текущите разходи по ДБ. Освен тях в общата стойност на показателя „Текущи разходи“ се съдържат по закон 2 429 120,8 хил. лв. и по отчет 2 040 515,0 хил. лв.⁶⁸ разходи, които по икономическия си характер са свързани с издръжка на бюджетните организации, стипендии, членски внос, участие в международни организации и други.⁶⁹

3.4. В ОИДБРБ за 2019 г. са отразени капиталови разходи в размер на 4 306 943,4 хил. лв., като изпълнението на показателя е 93,8 на сто спрямо планираните 4 593 222,7 хил. лв. Отчетените разходи за придобиване на дълготрайни активи и основен ремонт са в размер на 3 688 340,8 хил. лв. и са с 470 586,0 хил. лв. по-малко спрямо планираните.

Капиталови трансфери в ОИДБРБ за 2019 г. са в размер на 618 602,5 хил. лв. и са с 184 306,6 хил. лв. повече от планираните 434 295,9 хил. лв.

Причините за превишението са във връзка с:⁷⁰

- предоставените по бюджета на МТИТС средства⁷¹ на Национална компания „Железопътна инфраструктура“ за погасяване на възмездна финансова помощ;⁷²

- одобрените допълнителни разходи⁷³ за закупуване на медицинска апаратура и оборудване за лечебните заведения за болнична помощ, както и вътрешно-компенсирани промени на утвърдените разходи по области на политики/бюджетни програми по бюджета на МЗ;⁷⁴

- одобрените допълнителни разходи⁷⁵ за дължими плащания към бенефициенти по влезли в сила съдебни решения за отменени финансови корекции (МИ).

3.5. Показателят „Прираст на държавния резерв“ представлява нетен резултат от извършените разходи за попълване на държавния резерв (82 883,4 хил. лв.), намалени с постъпленията от продажба на държавния резерв (28 681,3 хил. лв.). Разходите са отчетени⁷⁶ по бюджета на Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“.⁷⁷

Извършените разходи по показателя „Прираст на държавния резерв“ (54 202,2 хил. лв.) достигат изпълнение от 281,8 на сто и са с 34 969,1 хил. лв. повече от разчетените. Съгласно отговор на одитираната организация, превишението на отчетения прираст на държавния резерв спрямо утвърдения със ЗДБРБ за 2019 г. е във връзка с изпълнението на ангажиментите на страната, произтичащи от пълноправното ѝ членство в ЕС и директива на Съвета 2009/119/ЕС,⁷⁸ както и извършени вътрешно компенсирани промени⁷⁹ на основание чл. 112, ал. 2 от ЗПФ.⁸⁰

⁶⁷ Персонал, Субсидии и други текущи трансфери, Лихви и Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинства

⁶⁸ КФП 2019 г., Раздел II Разходи, ДБ – отчет, редове 1.2, 1.3, 1.5 и 1.8

⁶⁹ **Одитно доказателство № 2**

⁷⁰ **Одитно доказателство № 7**

⁷¹ ПМС № 346 от 2019 г.

⁷² ПМС № 62 от 2016 г., изменено с ПМС № 163 от 2019 г.

⁷³ ПМС № 348 от 2019 г.; ПМС № 366 от 2019 г. и ПМС № 367 от 2019 г.

⁷⁴ ПМС № 368 от 2019 г.

⁷⁵ ПМС № 333 от 2019 г.

⁷⁶ по реда, определен с чл. 54 от ПМС № 344 от 2018 г.

⁷⁷ **Одитно доказателство № 2**

⁷⁸ С ПМС № 164 от 2019 г. одобрени допълнителни разходи по бюджета на ПРБ за 2019 г. в размер на 24 000 хил. лв. за закупуване на пшеница

3.6. Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са 20 098,6 хил. лв., с 5 748,6 хил. лв. повече от планираните 14 350 хил. лв. Превишението се дължи на предоставени средства по национални програми на българските неделни училища в чужбина (МОН)⁸¹ и одобрени допълнителни разходи⁸² за извършване на плащане по Общо споразумение за създаване на рамка за управлението и условията на Механизма за бежанците в Турция (МВНР).

3.7 Със ЗДБРБ за 2019 г. е приет „Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи“ в размер на 81 100 хил. лв. Предвиденият резерв е разчетен по ЦБ, като 80 000 хил. лв. от средствата са предназначени за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия. Отчетените разходи по ДБ за 2019 г. за сметка на резерва по бюджетите на министерствата и ведомствата са в размер на 12 642,0 хил. лв. По бюджетите на общините, като трансфери за други целеви разходи са предоставени средства в размер на 66 029,5 хил. лв.⁸³

По бюджетите на съдебната власт и НС за 2019 г. като резерв за непредвидени и/или неотложни разходи са планирани съответно 600 хил. лв. и 500 хил. лв. През годината не са разходвани средства за сметка на резерва за непредвидени и/или неотложни разходи по бюджетите на посочените ведомства.⁸⁴

3.8. В раздел „Бюджетни взаимоотношения (трансфери) – нето“ по ДБ са отчетени 11 252 949,7 хил. лв. Сумата представлява нетен резултат от предоставените и получените трансфери и възстановени временни безлихвени заеми от/за ЦБ (нето) и е с 233 819,5 хил. лв. по-малко от утвърдените със ЗДБРБ за 2019 г. трансфери в размер на 11 486 769,2 хил. лв.

3.8.1. По показателя „Предоставени трансфери“ по ДБ са отчетени 11 454 463,2 хил. лв., или 99,6 на сто спрямо приетите със ЗДБРБ за 2019 г.

В повече са предоставени трансфери на:

- общините – с 857 258,0 хил. лв. в резултат от извършени промени на бюджетните взаимоотношения на общините с ЦБ в изпълнение на постановления на МС;⁸⁵ получени трансфери за други целеви разходи от ЦБ за транспортни разходи на деца, ученици и служители, ползващи определени преференции,⁸⁶ както и предоставени от министерства;⁸⁷

- Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) – предоставени 12 000 хил. лв. от бюджета на МЗ⁸⁸ за разходи за лекарствени продукти (ваксини) и дейности по прилагането им⁸⁹ и дейности във връзка с лечение на деца до 18-годишна възраст;^{90,91}

- БНР, БНТ и БТА – одобрени допълнителни трансфери по реда на чл. 109, ал. 3 от ЗПФ съгласно постановления на МС;⁹²

⁷⁹ за сметка на намаление на ведомствените разходи по показател „Капиталови разходи“ са увеличени с 11 200 хил. лв. администрираните разходи по показателя „Плащания за ползване на държавния резерв“

⁸⁰ Одитно доказателство № 7

⁸¹ Одитно доказателство № 7

⁸² ПМС № 176 от 2019 г.

⁸³ Съгласно чл. 30, ал. 1 от ПМС № 344 от 2018 г. средствата от резерва за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия се разходват въз основа на акт на МС по предложение на Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към МС и се отчитат по параграфите от Единната бюджетна класификация (ЕБК) и разходните показатели по бюджетите, по които са извършени.

⁸⁴ Одитно доказателство № 7

⁸⁵ Одитни доказателства № 6 и № 9

⁸⁶ Одитно доказателство № 10

⁸⁷ Одитно доказателство № 2

⁸⁸ ПМС № 377 от 2019 г.

⁸⁹ по чл. 82, ал. 2, т. 3 от Закона за здравето

⁹⁰ по чл. 82, ал. ал. 1а и 3 от Закона за здравето

⁹¹ Одитно доказателство № 7

- БАН – одобрени чрез бюджета на МОН допълнителни разходи/трансфери с постановления на МС⁹³ за основен ремонт на сгради, както и за изплащане на допълнителни стипендии на докторантите в редовна форма на обучение. Превишението на отчетените спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2019 г. предоставени трансфери за БАН от МОСВ е във връзка с допълнителното финансиране на дейности на Института по океанология към БАН;

- ДВУ – одобрени чрез бюджета на МОН допълнителни разходи/трансфери за допълнителни стипендии на докторантите в редовна форма на обучение,⁹⁴ за изплащане на минимални диференцирани размери на паричните средства за физическо възпитание и спорт на студентите в редовна форма на обучение във висшите училища ⁹⁵ и за строителство и ремонтни дейности;⁹⁶

- Държавни висши военни училища – одобрени чрез бюджета на МО средства за непредвидени и/или неотложни разходи за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия и предоставени допълнителни трансфери за физическо възпитание и спорт;⁹⁷

- Селскостопанската академия (ССА) - чрез бюджета на МЗХГ⁹⁸.

В по-малък размер от приетия със ЗДБРБ за 2019 г., са предоставените трансфери за: Държавното обществено осигуряване (ДОО) с 300 098,2 хил. лв., сметката за средствата от ЕС на Националния фонд (НФ) с 531 987,5 хил. лв. и сметката за средствата от ЕС на ДФЗ с 293 840,8 хил. лв.

3.8.2. По показателя „Получени трансфери“ по ДБ са отчетени 193 529,7 хил. лв., при планирани 18 458,0 хил. лв. със ЗДБРБ за 2019 г. В повече са получени трансфери от ДОО с 1 311,3 хил. лв. и от НЗОК с 106 824,5 хил. лв.

3.8.2.1. При планирани 7 400 хил. лв., получените трансфери от ДОО са в общ размер на 8 711,3 хил. лв. и са предназначени за:⁹⁹

- дейности по предотвратяване на трудовите злополуки и професионалните болести,¹⁰⁰ за диагностика на професионалните болести¹⁰¹ и други дейности на основание КСО, в т.ч. на фонд „Условия на труд“, на база реално усвоените средства за тези дейности,¹⁰² в размер на 6 765,8 хил. лв. (МТСП);

- одит на нетните разходи, както и на разходите за инвестиции при извършване на обществената услуга по изплащане на пенсиите¹⁰³ в размер на 37,8 хил. лв. (МТИТС);

- изпълнение на дейността по профилактика и рехабилитация на правоимащи лица за 2019 г. на основание договор между НОИ и ВМА, гр. София,¹⁰⁴ – 1 907,7 хил. лв. (МО).

⁹² ПМС № 52 от 2019 г. и ПМС № 210 от 2019 г. за приемане на план-сметки за разходите по подготовката и провеждането на изборите за членове на Европейския парламент през 2019 г. и за подготовката и провеждането на изборите за общински съветници и кметове през 2019 г. и допълнителен трансфер по бюджета на БТА за 2019 г. за събирането, обработването, съхраняването и разпространяването в страната и в чужбина на информация, свързана с провеждането на Шестия световен конгрес на информационните агенции в гр. София на основание ПМС № 109 от 2019 г.;

⁹³ ПМС № 187 от 2019 г. и ПМС № 105 от 2019 г.

⁹⁴ ПМС № 105 от 2019 г.;

⁹⁵ ПМС № 205 от 2019 г. и ПМС № 266 от 2019 г.

⁹⁶ ПМС № 103 от 2019 г. и ПМС № 348 от 2019 г.

⁹⁷ ПМС № 96 от 2019 г. и ПМС № 284 от 2019 г.

⁹⁸ ПМС № 105 от 2019 г.

⁹⁹ **Одитно доказателство № 7**

¹⁰⁰ чл. 24, т. 3 от Кодекса за социално осигуряване (КСО)

¹⁰¹ чл. 24, т. 4 от КСО

¹⁰² Съгласно чл. 1, ал. 2, т. III.2.1.1. от ЗДБРБ за 2019 г. са определени 7 150,0 хил. лв.

¹⁰³ Съгласно чл. 1, ал. 2, т. III.2.1.2. от ЗДБРБ за 2019 г. са определени 250,0 хил. лв.

¹⁰⁴ Средства за тази дейност не са предвидени съгласно ЗДБРБ за 2019 г.

3.8.2.2. При планирани 5 058,0 хил. лв., получените трансфери от НЗОК в общ размер на 111 882,5 хил. лв. са във връзка със здравноосигурителни плащания по сключени договори за извършена болнична помощ между лечебни заведения към разпоредители с бюджет (МО, МВР, МС, МТИТС) и НЗОК, в съответствие с § 4 от ПЗР на Закона за бюджета на НЗОК за 2019 г.

3.9. Вноската на РБ в общия бюджет на ЕС за 2019 г. е 1 193 144,0 хил. лв. или 93,1 на сто от планираната.¹⁰⁵ Формирана е от следните компоненти:¹⁰⁶ ресурс на база брутен национален доход – 766 005,6 хил. лв.; традиционни собствени ресурси (мита) в размер на 179 044,6 хил. лв.; ресурс на база данък върху добавената стойност (ДДС) – 178 436,9 хил. лв.; участие на РБ във финансирането на механизма за корекцията в полза на Обединеното кралство – 60 731,6 хил. лв. и участие във финансирането за брутното намаление за Нидерландия, Швеция, Дания и Австрия – 8 925,3 хил. лв.

Разходите, бюджетните взаимоотношения (нето) и вноската в общия бюджет на ЕС са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2019 г. В ОИДБРБ за 2019 г. отразените разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноската в общия бюджет на ЕС са изпълнени на 96,4 на сто от приетите със ЗДБРБ за 2019 г. или с 1 001 489,0 хил. лв. по-малко от планираните за годината.

4. Бюджетното салдо по ДБ за 2019 г. е отрицателно и е в размер на (-917 556,2) хил. лв., което е с 1 314 372,5 хил. лв. по-малко от заложеното в ЗДБРБ за 2019 г.

5. Финансирането на бюджетното салдо включва постъпленията и плащанията, произтичащи от: поемането и погасяването на дълга; постъпленията от приватизация; операциите с чужди средства; операциите по придобиването и реализирането на финансови активи и пасиви, несвързани с приходи и разходи, както и изменението в наличността на паричните средства за съответната бюджетна година, включително от преоценка на наличните парични средства в чуждестранна валута.

В ОИДБРБ за 2019 г. операциите в частта на финансирането (нето) са в размер на 917 556,2 хил. лв., в т.ч. външно финансиране (нето) в размер на (-73 256,1) хил. лв., вътрешно финансиране (нето) 989 475,6 хил. лв. и приватизация 1 336,7 хил. лв.

Бюджетното салдо по ДБ за 2019 г. е отрицателно и е с 1 314 372,5 хил. лв. по-малко от заложеното в ЗДБРБ за 2019 г. Операциите в частта на финансирането (нето) са в размер на 917 556,2 хил. лв.

6. Показатели по Консолидираната фискална програма

6.1. Отчетени приходи по КФП за 2019 г.

През 2019 г. по КФП са реализирани приходи¹⁰⁷ в размер на 44 048 584,6 хил. лв., което е с 4 397 725,7 хил. лв. или с 11,1 на сто повече спрямо предходната година.

Най-голям дял акумулирани приходи, 59,0 на сто, се падат на ДБ.¹⁰⁸ От тях реализираните приходи по ЦБ са 23 944 522,8 хил. лв., като 98,9 на сто от тях са от данъци,¹⁰⁹ а приходите на министерства и ведомства са в размер на 1 950 476,3 хил. лв. или 4,4 на сто от общия размер на приходите по КФП.

¹⁰⁵ В ЗДБРБ за 2019 г. размерът на вноската е 1 282 127,7 хил.лв.

¹⁰⁶ **Одитно доказателство № 2**

¹⁰⁷ **Одитно доказателство № 2**

¹⁰⁸ Отчетените приходи по ДБ са в размер 26 006 183,3 хил. лв.

¹⁰⁹ Отчетените данъчни приходи по ЦБ са в размер на 23 692 788,6 хил. лв.

Общият размер на данъчните приходи е 35 280 617,6 хил. лв., които представляват 80,1 на сто от отчетените приходи по КФП и съпоставени с тези през 2018 г., нарастват с 3 045 081,4 хил. лв. През 2019 г. е отчетено нарастване на постъпленията от всички видове данъчни приходи.

С най-висок относителен дял в данъчните приходи (31,4 на сто) са приходите от ДДС,¹¹⁰ следвани от приходите от обществено осигуряване¹¹¹ (29,9 на сто) и 15,5 на сто от акцизи.¹¹²

Неданъчните приходи в размер на 6 303 266,8 хил. лв. съставляват 14,3 на сто от общо събраните приходи по КФП и са с 1 000 954,7 хил. лв. повече в сравнение с 2018 г. От тях с най-голям относителен дял са приходите от държавни, общински и съдебни такси в размер на 2 153 499,6 хил. лв., следвани от други неданъчни приходи в размер на 1 454 958,4 и приходи и доходи от собственост в размер на 1 102 834,6 хил. лв.

Спрямо 2018 г. е отчетено нарастване на постъпленията от всички видове неданъчни приходи. От помощи и дарения са реализирани 2 464 700,2 хил. лв., което е с 351 689,7 хил. лв. повече от 2018 г.

През 2019 г. данъчните приходи заемат 80,1 на сто от общите постъпления по КФП и нарастват с 9,4 на сто спрямо предходната година. Неданъчните приходи са 14,3 на сто от общите постъпления и с ръст от 18,9 на сто спрямо 2018 г., а при помощите и даренията е отчетено увеличение с 16,6 на сто.

6.2. Отчетени разходи по КФП за 2019 г.

През одитирания период са отчетени с 5 685 296,3 хил. лв. или 14,4 на сто повече разходи¹¹³ в сравнение с предходната година, или разходите са увеличени от 39 515 730,7 хил. лв. през 2018 г. до 45 201 027,0 хил. лв. през 2019 г. Това се дължи на отчетените в повече разходи в сравнение с предходната година от ЦБ, от министерства и ведомства, от други международни програми и др.

Таблица № 3

(хил. лв.)

II. Разходи и вноски за ЕС	КФП*	ДБ	в т. ч. ЦБ	М и В	НС	СП	СВ	СО (ДОО, ФГВРС, НЗОК, УПФ)	Общини
2019 г.	45 201 027,0	15 670 789,8	2 345 892,0	12 548 126,9	64 839,1	18 182,2	693 749,7	16 022 734,0	7 020 549,7
2018 г.	39 515 730,7	12 783 206,5	2 092 002,8	10 010 143,9	64 287,0	16 692,8	600 079,9	15 061 209,2	6 205 057,8
Разлика	5 685 296,3	2 887 583,3	253 889,2	2 537 983,0	552,1	1 489,4	93 669,8	961 524,8	815 491,9
% спрямо 2018 г.	14,4%	22,6%	12,1%	25,4%	0,9%	8,9%	15,6%	6,4%	13,1%

II. Разходи и вноски за ЕС	ДВУ	БАН	БНР	БНТ	БТА	ПУДООС, Фонд** СЕЛС ¹¹⁴	Средства от ЕС-ЦУ и СОФ /без НФ-ДМП/	Ср. от ЕС на общините общо	Ср. от др. м/нар прогр. Общо /вкл. НФ-ДМП/	Сметки за ч. ср.
2019 г.	868 275,8	148 982,7	46 645,5	74 317,4	7 516,2	2 109 940,8	2 070 235,8	1 067 559,1	48 976,2	671,8
2018 г.	768 062,0	134 032,5	45 587,6	69 563,0	6 853,1	1 401 793,3	2 050 601,9	941 759,7	16 648,6	698,8

¹¹⁰ Отчетените приходи от ДДС по КФП за 2019 г. са 11 086 148,3 хил. лв.

¹¹¹ Отчетените приходи от обществено осигуряване по КФП за 2019 г. са 10 546 926,1 хил. лв.

¹¹² Отчетените приходи от акцизи по КФП за 2019 г. са 5 485 983,8 хил. лв.

¹¹³ II. Разходи и вноски за бюджета на ЕС

¹¹⁴ Фонд "Сигурност на Електроенергийната Система"

Разлика	100 213,8	14 950,2	1 057,9	4 754,4	663,1	708 147,5	19 633,9	125 799,4	32 327,6	-27,0
%	13,0%	11,2%	2,3%	6,8%	9,7%	50,5%	1,0%	13,4%	194,2%	-3,9%

* В посочената обща сума на разходите по КФП за 2018 г. и 2019 г. са включени разходи съответно в размер на 30 656,8 хил. лв. и 43 832,2 хил. лв. на ССА – икономическо обособено лице по чл. 13, ал. 4 от ЗПФ

** вкл. Държавно предприятие „Управление и стопанисване на язовирите“ и Държавно предприятие „Научно-производствен център“

През 2019 г. се наблюдава увеличение на отчетените разходи в сравнение с предходната година по всички функции по КФП. Най-голям е ръстът на разходите при функция „Отбрана и сигурност“, които съпоставени с 2018 г. са нараснали с 58,0 на сто, следвани от разходите за „Култура, спорт, почивни дейности и религиозно дело“ с 16,4 на сто и 13,1 на сто за разходите от функция „Образование“.

Най-голям дял от общите разходи по КФП през 2019 г. заема „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“ с 31,1 на сто, следвани от функции „Икономически дейности и услуги“ с 16,2 на сто, „Отбрана и сигурност“ с 14,4 на сто и „Здравеопазване“ с 11,9 на сто, като за предходната година този дял е бил съответно 33,4 на сто, 16,6 на сто, 10,4 на сто и 12,2 на сто.

Относителният дял на разходите по отделните функции спрямо общия размер на разходите по КФП през 2019 г. спрямо 2018 г. бележи увеличение при една функция – „Отбрана и сигурност“, при 7 функции намалява: „Общи държавни служби“, „Образование“, „Здравеопазване“, „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“, „Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда“, „Икономически дейности и услуги“ и „Разходи, неklasифицирани в другите функции“ и при 1 се запазва („Култура, спорт, почивни дейности и религиозно дело“).

През 2019 г. данъчните приходи заемат 80,1 на сто от общите постъпления по КФП и нарастват с 9,4 на сто спрямо предходната година; неданъчните приходи са 14,3 на сто от общите постъпления и с ръст от 18,9 на сто, а помощите и даренията отчитат увеличение с 16,6 на сто.

През 2019 г. с най-голям относителен дял в структурата на разходите по КФП са функции „Социално осигуряване, подпомагане и грижи“, „Икономически дейности и услуги“, „Отбрана и сигурност“ и „Здравеопазване“. Най - голям е ръстът на разходите при функция „Отбрана и сигурност“, които, съпоставени с 2018 г., са нараснали с 58,0 на сто, следвани от „Култура, спорт, почивни дейности и религиозно дело“ с 16,4 на сто и 13,1 на сто за разходите от функция „Образование“. С най-голям процент 194,2 на сто са нараснали отчетените средства от други международни програми.

По КФП за 2019 г. са отчетени с 11,1 на сто повече приходи и с 14,4 на сто повече разходи спрямо предходната година. Отчетен е дефицит в размер на (-1 152 442,4) хил. лв., при реализиран излишък през 2018 г. в размер на 135 128,2 хил. лв.

III. Съответствие на изпълнението на държавния бюджет за 2019 г. с основните принципи, правила и показатели, заложи в ЗПФ и мониторинг на процесите, относими към изпълнението на бюджета

Със ЗПФ са уредени бюджетната рамка, общото устройство и структурата на публичните финанси и в него са включени: обхвата на публичните финанси; обхвата, структурата и основните показатели на КФП; фискалните правила и ограничения; съставянето, приемането, изпълнението и отчитането на ДБ, на общинските бюджети и на други бюджети, попадащи в обхвата на КФП; режима на сметките за средствата от ЕС и за чужди средства; финансовите взаимоотношения с общия бюджет на ЕС и с други международни програми и договори; банковото обслужване на бюджетните организации и

системата на единната сметка; централизираното разплащане на осигурителните вноски и на данъците и отчетността на бюджетните организации.

1. Изисквания във връзка с фискалните правила, регламентирани в ЗПФ

1.1. Според дефинираното в чл. 23 на ЗПФ правило, средносрочната бюджетна цел за структурния дефицит на сектор „Държавно управление“ на годишна основа не следва да надвишава 0,5 на сто от брутния вътрешен продукт (БВП). Средносрочната бюджетна цел за структурния дефицит на годишна основа може да надхвърля 0,5 на сто, но не повече от 1 на сто от БВП, при условие че размерът на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ е под 40 на сто от БВП и рисковете от гледна точка на дългосрочната устойчивост на публичните финанси са ниски.

Средносрочната бюджетна цел за структурният баланс на сектор „Държавно управление“, залегнала в Конвергентната програма на Република България 2019 – 2022 г. е в размер на (-1,0) на сто от БВП и остава непроменена спрямо предходната конвергентна програма.^{115,116}

Структурният баланс на сектор „Държавно управление“ за 2019 г. е оценен на излишък от 2,1 на сто от БВП.

Целта за салдото на сектор „Държавно управление“ е постигане и/или поддържане на нулево или положително салдо. Дефицитът на сектор „Държавно управление“ на годишна основа, изчислен въз основа на методологията на Европейската система от национални и регионални сметки на Общността, не може да надвишава 3 на сто от БВП.¹¹⁷

По предварителни данни на НСИ сектор „Държавно управление“ отчита бюджетен излишък от 2 470 млн. лв. или 2,1 на сто от БВП.¹¹⁸

Съгласно чл. 26, ал. 1 от ЗПФ, годишният ръст на разходите не следва да надхвърля референтния растеж на потенциалния БВП. Обхватът на разходите и методологията за изчисляване на референтния растеж на потенциалния БВП се определят съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 07.07.1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики.

Референтният растеж на потенциалния БВП за България възлиза на 2,7 на сто през 2019 г., съгласно изчисленията на ЕК, които се предоставят на държавите-членки, заедно с пролетната макроикономическа прогноза.¹¹⁹

Според Ръководството за прилагане на пакта за стабилност и растеж страните, които са надхвърлили средносрочната бюджетна цел, не трябва да бъдат оценявани за спазване на референтния критерий за разходите, стига средносрочната цел да бъде запазена и при оценка на спазването на изискванията и в съответствие с Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета, отклонението от референтния показател за разходите като цяло се изключва, ако държавата членка е превишила средносрочната бюджетна цел, основаваща се на структурния баланс. България продължава да преизпълнява заложената средносрочна бюджетна цел и през 2019 г., следователно изменението на разходите, изчислено по общата методология за референтния критерий на разходите няма водеща роля.¹²⁰

Сектор „Държавно управление“ за 2019 г. отчита положително салдо.

¹¹⁵ т. Обща рамка на политиките и цели от Конвергентна програма на РБ 2019 – 2022 г. <http://www.minfin.bg/bg/868>

¹¹⁶ **Одитно доказателство № 13**

¹¹⁷ чл. 25, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ

¹¹⁸ **Одитно доказателство № 14**

¹¹⁹ **Одитно доказателство № 13**

¹²⁰ **Одитно доказателство № 13**

1.2. Целта за бюджетното салдо по КФП, изчислено на касова основа, е постигане и/или поддържане на нулево или положително салдо. При очаквано негативно отклонение от годишната цел за бюджетното салдо по КФП, министърът на финансите предлага на МС да одобри компенсиращи мерки.¹²¹

За 2019 г. отчетеното бюджетно салдо по КФП е в размер на (-1 152 442,4) хил. лв. Съгласно отговор на одитирания обект, през годината няма прогнозирано негативно отклонение по отношение на одобрените с разчетите параметри по приходите, разходите, трансферите и бюджетното салдо, които да са в резултат на негативни макроикономически развития. Промяната по отношение на годишната цел за бюджетното салдо не е свързана с очакване за негативно отклонение, а е във връзка с реализирането на инвестиционен разход за придобиване на нов тип боен самолет и в този смисъл не са налице условията за прилагане на разпоредбата на чл. 27, ал. 2 от ЗПФ.¹²²

Изпълнено е изискването на чл. 27 от ЗПФ.

1.3. Номиналният размер на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ към края на всяка година не може да надвишава 60 на сто от БВП.¹²³ В случай на превишение на дълга над 60 на сто от БВП в средносрочната бюджетна прогноза и в закона за ДБ се предвиждат мерки за ежегодното му намаление в размер, не по-малко от 5 на сто от установеното превишение до постигане на предвиденото съотношение. Консолидираният дълг на сектор „Държавно управление“ към края на всяка година като съотношение спрямо БВП не може да надвишава съотношението от предходната година, докато това съотношение е над 60 на сто.

По предварителни годишни данни през 2019 г. размерът на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ е 24 205 млн. лв. или 20,4 на сто от БВП по текущи цени по предварителни данни, публикувани от Евростат за 2019 г., който възлиза¹²⁴ на 118 669 млн. лв.¹²⁵

По информация на одитирания обект, стойността на съотношението консолидиран дълг на сектор „Държавно управление“/БВП за 2019 г.¹²⁶ в размер на 20,4 на сто, нарежда Република България на второ място сред държавите членки с най-ниска задлъжнялост (след Естония с 8,4 на сто). Отчетеното ниво по предварителни данни е под горния праг на Маастрихтския критерий за конвергенция от 60 на сто, който е надвишен от единадесет държави членки.¹²⁷

Изпълнени са изискванията на чл. 29 от ЗПФ.

1.4. В съответствие с изискванията на ЗПФ,¹²⁸ на интернет страницата на МФ е публикувана официалната информация за консолидирания дълг и гаранциите на сектор „Държавно управление“, както и месечен бюлетин „Дълг и гаранции на подсектор „Централно управление“.¹²⁹ Данните за консолидирания дълг и гаранциите на сектор „Държавно управление“ се изготвят в сътрудничество между НСИ, Българска народна банка

¹²¹ чл. 27, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ

¹²² **Одитно доказателство № 16**

¹²³ чл. 29 от ЗПФ

¹²⁴ http://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pressreleases/GFS2018p_EU.pdf

¹²⁵ **Одитно доказателство № 15**

¹²⁶ **Одитно доказателство № 15**

¹²⁷ **Одитно доказателство № 15**

¹²⁸ чл. 36, ал. 1-3 от ЗПФ

¹²⁹ <http://www.minfin.bg/bg/page/860>; <http://www.minfin.bg/bg/926>; <http://www.minfin.bg/bg/statistics/20>

(БНБ) и МФ. Предоставянето на данните на Евростат се извършва от НСИ и се публикуват на интернет страницата на Евростат.¹³⁰

Спазени са изискванията на чл. 36 от ЗПФ.

1.5. Съгласно ЗПФ¹³¹ със ЗДБРБ за съответната година се определят ограниченията за максималния размер на новия държавен дълг, който може да бъде поет през годината, като се посочват поотделно максималните размери на поемането на дълг.

Максималният размер на новия държавен дълг, който може да бъде поет по реда на Закона за държавния дълг е 1,0 млрд. лв.¹³²

Съгласно ЗДБРБ за 2019 г.,¹³³ в рамките на текущата бюджетна година разпоредителите с бюджет по ДБ не могат да поемат нов държавен дълг чрез финансов лизинг и останалите форми на дълг съгласно Регламент на Съвета (ЕО) № 479/2009 от 25 май 2009 г. за прилагане на Протокола за процедурата при прекомерен дефицит, приложен към Договора за създаване на Европейската общност (ОВ, L 145/1 от 10.06.2009 г.).

Максималният размер на новите държавни гаранции, които могат да бъдат издадени по реда на Закона за държавния дълг през 2019 г., е в размер до валутната равностойност на 215 млн. лв.¹³⁴

Максималният размер на държавния дълг към края на 2019 г. не може да надвишава 22,2 млрд. лв.¹³⁵

Съгласно ЗДБРБ за 2019 г. в рамките на текущата бюджетна година МС може да издава държавни гаранции, както следва:

- под формата на гаранционни депозити, в общ размер до 100 млн. лв.¹³⁶
- по Закона за кредитиране на студенти и докторанти – в общ размер до 50 млн. лв.¹³⁷
- в рамките на текущата бюджетна година МС може да одобрява и да предлага на НС издаване на държавни гаранции по заемни споразумения във връзка с финансирането на проект „Междусистемна газова връзка Гърция – България в размер до валутната равностойност на 215 млн. лв. при спазване на правото на ЕС и българското законодателство в областта на държавните помощи.¹³⁸ Максималният размер на новите държавни гаранции, които могат да бъдат издадени по реда на чл. 71 от ЗДБРБ за 2019 г. е 0,2 млрд. лв.¹³⁹

С чл. 37, ал. 2 от ЗПФ е дадена възможност за определяне със закона за ДБ за съответната година на ограничения за максималния размер на дълга на подсектор „Централно управление“. Със ЗДБРБ за 2019 г. такива ограничения не са определяни.

Със ЗДБРБ за 2019 г. са определени ограничения за максималните размери на новия държавен дълг, новите държавни гаранции, които могат да бъдат поети през годината и държавния дълг към края на годината, в съответствие с разпоредбите на чл. 37, ал. 1 от ЗПФ.

¹³⁰ § 1, т. 18 от ПЗР от ЗПФ - Консолидираният дълг на сектор „Държавно управление“ е дългът на сектор „Държавно управление“ съгласно изискванията на Регламент на Съвета (ЕО) № 479/2009 от 25.05.2009 г. за прилагане на Протокола за процедурата при прекомерен дефицит, приложен към Договора за създаване на ЕО

¹³¹ чл. 37, ал. 1, т. 1 от ЗПФ

¹³² чл. 68, ал. 1 от ЗДБРБ за 2019 г.

¹³³ чл. 68, ал. 2 от ЗДБРБ за 2019 г.

¹³⁴ чл. 70, ал. 1 от ЗДБРБ за 2019 г.

¹³⁵ чл. 67 от ЗДБРБ за 2019 г.

¹³⁶ чл. 71, т. 1 от ЗДБРБ за 2019 г.

¹³⁷ чл. 71, т. 2 от ЗДБРБ за 2019 г.

¹³⁸ чл. 70, ал. 2 от ЗДБРБ за 2019 г.

¹³⁹ чл. 72 от ЗДБРБ за 2019 г.

1.6. Ежегодно, с годишния закон за ДБ, се определя минималното ниво на фискалния резерв към края на годината.¹⁴⁰ В изпълнение на тази разпоредба, със ЗДБРБ за 2019 г., минималният размер на фискалния резерв към 31.12.2019 г. е определен в размер на 4,5 млрд. лв.¹⁴¹

Фискалният резерв включва:¹⁴² салдата по всички банкови сметки на бюджетните организации, без тези на общините и техните разпоредители с бюджет, активите на Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система, вземанията от фондове на ЕС за сертифицирани разходи, аванси и други, както и други финансови активи по чл. 154, ал. 22 и ал. 23 от ЗПФ. По-голямата част от фискалния резерв на РБ е под формата на депозити в БНБ, а останалата - в търговски банки. В банките са открити депозитни сметки на Националния фонд от средствата по предприєдинителните инструменти, вкл. и от националното съфинансиране.¹⁴³

Към 31.12.2019 г. фискалният резерв е в размер на 8,77 млрд. лв., в т. ч. наличности по сметки на фискалния резерв в БНБ и банки и вземанията от фондовете на ЕС за сертифицирани разходи, аванси и други.

С годишния закон за ДБ е определено минималното ниво на фискалния резерв към края на годината, в изпълнение на разпоредбата на чл. 41 от ЗПФ. Фискалният резерв към 31.12.2019 г. надвишава изискуемия минимален размер, определен със ЗДБРБ за 2019 г., с което е изпълнена разпоредбата на чл. 66 от ЗДБРБ за 2019 г.

2. Изисквания във връзка със структурата на държавния бюджет по ЗПФ

Съгласно разпоредбите на чл. 42, ал. 3 от ЗПФ, в ДБ се предвиждат резерви за непредвидени и/или неотложни разходи по ЦБ, по бюджета на НС и по бюджета на съдебната власт. Размерът на резервите се определя със закона за ДБ за съответната година.

Резервът за непредвидени и/или неотложни разходи по ЦБ се разходва въз основа на акт на МС.¹⁴⁴

През годината са одобрени средства от резерва с 5 ПМС на 8 броя ПРБ в размер на 13 970,0 хил. лв. и на общини в размер на 66 029,5 хил. лв.¹⁴⁵

През годината са одобрени с акт на МС разходи/трансфери за други целеви средства за сметка на резерва за непредвидени и/или неотложни разходи по ЦБ за 2019 г. в размер на 79 999,5 хил. лв. Най-много средства са отпуснати за доставка на противогодрови ракети за провеждане на активния сезон по противогодрова защита през 2019 г. и за осъществяване на спешна дезинсекционна кампания по поречието на река Дунав в размер на 8 000,0 хил. лв., следвани от 2 495,7 хил. лв., одобрени за почистване на речни корита, укрепване на брегове и др. Одобрените промени по бюджетите на ПРБ/общини са в размер на 77 936,5 хил. лв. Общо са отчетени 34 206,8 хил. лв. или 42,8 на сто от одобрените с ПМС. Не е установено превишение на усвоените над отпуснатите суми от ПРБ.¹⁴⁶

Резервът за непредвидени и/или неотложни разходи за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия е разходван въз основа на актове на МС за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ по ДБ и бюджетите на общините. Не са установени превишения над одобрените размери. Спазени са изискванията на чл. 43, ал. 3 от ЗПФ.

¹⁴⁰ чл. 41 от ЗПФ

¹⁴¹ чл. 66 от ЗДБРБ 2019 г.

¹⁴² § 1, т. 41 от ДР на ЗПФ

¹⁴³ <https://www.minfin.bg/bg/statistics/4>

¹⁴⁴ чл. 43, ал. 3 от ЗПФ

¹⁴⁵ ПМС №№ 96 от 25.04.2019 г., 141 от 06.06.2019 г., 165 от 03.07.2019 г., 284 от 15.11.2019 г., 357 от 19.12.2019 г.

¹⁴⁶ Одитни доказателства № 11 и № 14

3. Изисквания относно бюджетните взаимоотношения

3.1. Съгласно изискванията на ЗПФ, годишният размер на бюджетните взаимоотношения на ДБ с бюджетите на социалноосигурителните фондове се определя със закона за ДБ за съответната година.¹⁴⁷ При неизпълнение на приходите по бюджетите на ДОО и на НЗОК, МС може да одобри допълнителни трансфери от ЦБ по бюджетите на ДОО и на НЗОК за финансирането на утвърдените им разходи, ако това не води до влошаване на бюджетното салдо по КФП и не са налице възможности за финансиране с наличности по сметките им. При превишение над предвидените разходи за пенсии, помощи и обезщетения, изплащани от бюджета на ДОО, МС може да одобри допълнителни трансфери от ЦБ по бюджета на ДОО, ако това не води до влошаване на бюджетното салдо по КФП и не са налице възможности за финансиране за сметка на преизпълнение на приходите по бюджета на ДОО.¹⁴⁸

Съгласно ЗДБРБ 2019 г. са предоставени трансфери за ДОО в размер на 4 231 661,6 хил. лв. (чл. 1, ал. 2, Раздел III, т. 1, подт. 1.2. от ЗДБРБ за 2019 г.) и за НЗОК в размер на 1 437 589,0 хил. лв. (чл. 1, ал. 2, Раздел III, т. 1, подт. 1.3. от ЗДБРБ за 2019 г.). Отчетените предоставени трансфери съответно за ДОО са в размер на 3 931 563,4 хил. лв. (т. 1, подт. 1.2., Раздел III, т. 1, подт. 1.2.) и за НЗОК в размер на 1 449 589,0 хил. лв. (т. 1, подт. 1.2., Раздел III, т. 1, подт. 1.3.)

Предоставените трансфери за НЗОК надвишават утвърдените със ЗДБРБ 2019 г. с 12 000 хил. лв. Превишението е във връзка с предоставен допълнителен трансфер от бюджета на МЗ за 2019 г. в изпълнение на ПМС № 377 от 27.12.2019 г. за одобряване на допълнителни средства по бюджета на МЗ за 2019 г. Допълнителният трансфер е предоставен за разходи за лекарствени продукти – ваксини и дейности по прилагането им по чл. 82, ал. 2, т. 3 от Закона за здравето и дейности във връзка с лечението на лица до 18-годишна възраст по чл. 82, ал. 1а, т. 3 от Закона за здравето.¹⁴⁹

През одитирания период не са одобрявани допълнителни трансфери от ЦБ за бюджета на ДОО за 2019 г. по реда на чл. 48, ал. 4 от ЗПФ.¹⁵⁰

Спазени са разпоредбите на чл. 48 от ЗПФ.

3.2. Държавата финансира делегираните на общините държавни дейности с обща субсидия за тези дейности за сметка на ЦБ, както и за сметка на бюджетите на ПРБ по ДБ, които провеждат съответните области на политики. Общата субсидия за финансиране на делегираните от държавата дейности се определя въз основа на приети от МС стандарти за финансиране и натурални показатели за съответната дейност.¹⁵¹

Общата изравнителна субсидия за местни дейности е предназначена да осигури минимално равнище на местните услуги в общините. Механизмът за разпределението на общата изравнителна субсидия по общини се определя със закона за ДБ за съответната година. Проектът на механизма се съгласува с Националното сдружение на общините в Република България (НСОРБ).¹⁵²

В чл. 50 на ЗДБРБ за 2019 г. са посочени размерите на основните бюджетни взаимоотношения между ЦБ и бюджетите на общините за 2019 г. под формата на субсидии по механизъм съгласно приложение по видове: обща субсидия за делегираните от държавата дейности; трансфери за местни дейности, в т.ч. обща изравнителна субсидия; трансфер за

¹⁴⁷ чл. 48, ал. 2 от ЗПФ

¹⁴⁸ чл. 48, ал. 4 и ал. 5 от ЗПФ

¹⁴⁹ **Одитно доказателство № 11**

¹⁵⁰ **Одитно доказателство № 11**

¹⁵¹ чл. 53 от ЗПФ

¹⁵² чл. 54 от ЗПФ

зимно поддържане и снегочистване на общински пътища и целева субсидия за капиталови разходи. Не е установено превишение на отчетените по видове основни бюджетни взаимоотношения спрямо уточнения план за одитирания период.¹⁵³

Прието е РМС № 277 от 24.04.2018 г. за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2019 г., изменено и допълнено с РМС № 776 от 30.10.2018 г. за изменение и допълнение на РМС № 277 от 2018 г. за приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2019 г.¹⁵⁴

Механизъм за определяне на основните бюджетни взаимоотношения между ЦБ и бюджетите на общините под формата на субсидии за 2019 г. е представен в приложение към чл. 50 от ЗДБРБ 2019 г.

За съгласувателните процедури е представен протокол от срещата между МФ и НСОРБ за проведените консултации относно параметрите на бюджетните взаимоотношения.¹⁵⁵ Извършено е съгласуване и са направени мотивирани предложения от страна на НСОРБ по проекта на ЗДБРБ за 2019 г. в частта за общините. От МФ е изразена позиция по отделните предложения.¹⁵⁶

Определени са размерите на бюджетните взаимоотношения с общините, приети са стандарти за делегираните от държавата дейности с натурални и стойностни показатели през 2019 г., разработен и утвърден е механизъм за разпределяне на субсидиите за общините в изпълнение на чл. 53 и чл. 54 от ЗПФ. Изпълнена е съгласувателната процедура по чл. 54 от ЗПФ.

3.3. Размерът на целевата субсидия за капиталови разходи и механизмът за неговото разпределение по общини се определят със закона за ДБ за съответната година. Проектът на механизма се съгласува с НСОРБ.¹⁵⁷

С чл. 50 от ЗДБРБ за 2019 г. е определена целева субсидия за капиталови разходи в размер на 179 110,2 хил. лв., уточнен план 157 818,3 хил. лв. Отчетени са 157 808,5 хил. лв. или изпълнението е 99,9 на сто. Утвърден е механизъм за определяне на основните бюджетни взаимоотношения между ЦБ и бюджетите на общините под формата на субсидии за 2019 г.¹⁵⁸

С чл. 52 от ЗДБРБ за 2019 г. е регламентирано, че разчетите за финансиране на капиталовите разходи на общините, одобрени с решение на общинския съвет, се представят в МФ при условия и по ред, определени от министъра на финансите, а с чл. 53, ал. 1 от ЗДБРБ за 2019 г. се разпределя по тримесечия годишният размер на целевата субсидия за капиталови разходи за общините, както следва: първо – 30 на сто; второ – 25 на сто; трето – 20 на сто; четвърто – 25 на сто.

Предоставен е протокол за проведени консултации на основание чл. 74 и чл. 77 от ЗПФ между МФ и НСОРБ относно размера на бюджетните взаимоотношения на ЦБ с бюджетите на общините по средносрочната бюджетна прогноза и по проекта на ЗДБРБ за 2019 г. в частта за общините.¹⁵⁹

Определена е целевата субсидия за капиталови разходи и разпределението ѝ по общини в изпълнение на чл. 55, ал. 1 от ЗПФ. Изпълнена е съгласувателната процедура по чл. 55, ал. 2 от ЗПФ.

¹⁵³ **Одитни доказателства № 10 и № 17**

¹⁵⁴ <https://www.minfin.bg/bg/96>

¹⁵⁵ **Одитно доказателство № 10**

¹⁵⁶ **Одитно доказателство № 10**

¹⁵⁷ чл. 55 от ЗПФ

¹⁵⁸ Приложение към чл. 50 на ЗДБРБ за 2019 г.

¹⁵⁹ **Одитно доказателство № 10**

4. Изисквания относно съставяне на бюджетите

4.1. Министерският съвет, чрез министъра на финансите, организира съставянето на средносрочната бюджетна прогноза (СБП) и на проекта на ДБ. СБП се съставя за срок от три години. Ежегодно, в срок до 31 януари, Министерският съвет, по предложение на министъра на финансите, приема бюджетната процедура по съставянето на СБП и на проекта на ДБ за следващата година. Министърът на финансите дава указания по изпълнението на бюджетната процедура. В рамките на бюджетната процедура министърът на финансите изготвя пролетна и есенна макроикономическа прогнози, включително основните допускания, на които тези прогнози се основават и се публикуват на интернет страницата на МФ.¹⁶⁰

С РМС № 51 от 31.01.2018 г. Министерският съвет приема бюджетната процедура по съставянето на СБП и на проекта на ДБ за 2019 г.,¹⁶¹ с включени етапи на бюджетната процедура, със съответните срокове и отговорности.¹⁶² С РМС № 264 от 19.04.2018 г. е одобрена СБП за периода 2019-2021 г. С Решение № 928 на МС от 20.12.2018 г. са одобрени промени в Актуализираната СБП за периода 2019-2021 г. На интернет страницата на МФ са публикувани Пролетна и Есенна макроикономически прогнози за 2019 г.¹⁶³

Относно бюджетната процедура са издадени Указания за подготовката и представянето на бюджетните прогнози на ПРБ с бюджет за периода 2019-2021 г. и Указания за подготовката и представянето на проектобюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет за 2019 г. и на актуализираните им бюджетни прогнози за 2020 и 2021 г.¹⁶⁴

Спазен е регламентираният в ЗПФ ред за приемане на бюджетната процедура по съставянето на СБП и на проекта на ДБ. Спазени са изискванията за публикуване на Пролетна и Есенна макроикономически прогнози за 2019 г. на интернет страницата на МФ.

4.2. Министърът на финансите съгласува с ПРБ, с изключение на кметовете на общините, разходните им тавани и/или размера на бюджетните им взаимоотношения по СБП. Министърът на финансите съгласува с НСОРБ размера на бюджетните взаимоотношения на ЦБ с бюджетите на общините по СБП.¹⁶⁵ В сроковете на бюджетната процедура НСОРБ може да прави предложения в МФ за общия размер на основните бюджетни взаимоотношения на общинските бюджети с ЦБ и други предложения по проекта на ДБ за съответната година.¹⁶⁶

При извършеното съгласуване на проекта на решение на МС за одобряване на СБП и проекта на решение на МС за одобряване на законопроект за ДБ на РБ за 2019 г. и АСБП, на основание чл. 32, ал. 1 от УПМСНА бюджетни организации/дирекции на МС/юридически лица с нестопанска цел са съгласували СБП и АСБП за периода 2019-2021 г. и законопроекта на ДБ на РБългария за 2019 г. Изразените становища, както неприетите предложения са мотивирани и отразени в съгласувателната таблица.¹⁶⁷ Проведени са консултации на основание чл. 77 от ЗПФ между МФ и НСОРБ по проекта на ЗДБРБ за 2019 г. в частта за общините, за което е съставен съгласувателен протокол.¹⁶⁸

Проведена е съгласувателна процедура в изпълнение на чл. 74 и чл. 77 от ЗПФ.

¹⁶⁰ чл. 66, чл. 67 и чл. 68 от ЗПФ

¹⁶¹ <https://www.minfin.bg/bg/1235>

¹⁶² чл. 67, ал. 2 от ЗПФ, т. 2 от РМС

¹⁶³ <http://www.minfin.bg/bg/page/866>

¹⁶⁴ <https://www.minfin.bg/bg/1235>

¹⁶⁵ чл. 74 от ЗПФ

¹⁶⁶ чл. 77 от ЗПФ

¹⁶⁷ Одитно доказателство № 17

¹⁶⁸ Одитно доказателство № 10

4.3. Ежегодно, в срок до 31 октомври, Министерският съвет, по предложение на министъра на финансите, одобрява стратегия за управление на държавния дълг по Закона за държавния дълг за периода на съответната СБП.¹⁶⁹

От МФ е разработена Стратегия за управление на държавния дълг за периода 2019–2021 г. Същата е одобрена от МС¹⁷⁰ и е публикувана на интернет страницата на МФ.¹⁷¹

Изпълнени са изискванията на чл. 77а от ЗПФ.

4.4. Изисквания по ЗПФ относно приемане на бюджетите

4.4.1. Държавният бюджет е приет със ЗДБРБ за 2019 г.,¹⁷² който включва обобщени показатели за ДБ на касова основа за: приходите, помощите и даренията; разходите, бюджетните взаимоотношения, вноската в общия бюджет на ЕС, бюджетното салдо и операции в частта на финансирането, бюджетните взаимоотношения на ДБ с бюджетите на общините, на социално и здравноосигурителните фондове и с другите бюджети и сметки, попадащи в обхвата на КФП; бюджетите на ПРБ – част от ДБ, по основни показатели на касова основа за приходите, помощите и даренията, разходите, бюджетните взаимоотношения, бюджетното салдо и операции в частта на финансирането; разходите по бюджетите на ПРБ, които прилагат програмен формат на бюджет - по области на политики и/или бюджетни програми, а разходите на НС - по функционални области; разходите на съдебната власт, включително по органи; максималните размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през годината от ПРБ, както и максималните размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината. Със ЗДБРБ за 2019 г. са приети бюджетите на ПРБ, част от ДБ.

Държавният бюджет е приет в съответствие с чл. 86, ал. ал. 2-5 от ЗПФ.

4.4.2. Първостепенните разпоредители с бюджет по ДБ не могат да натрупват нови задължения за разходи, както и да поемат ангажименти за разходи над определените им, освен при извършени промени на тези показатели по реда на ЗПФ, или ако за това има решение на НС.¹⁷³

Със ЗДБРБ за 2019 г. са утвърдени максимални размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през годината и на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината от ПРБ, част от държавния бюджет.

4.4.2.1. Максимален размер на ангажиментите за разходи, поети през 2018 г. и 2019 г.

Максималният размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2019 г. съгласно ЗДБРБ за 2019 г. е 6 831 203,1 хил. лв., в т.ч. всички ПРБ по ДБ - министерства и ведомства, СП, НС и ВСС, с 63,1 на сто повече от 2018 г. От тях за министерствата и ведомствата максималните размери са 6 676 544,7 хил. лв. или 97,7 на сто от общо определените със закона. По уточнен план общата сума е в размер на 11 673 670,2 хил. лв. или с 70,9 на сто повече от първоначално предвиденото в ЗДБРБ за 2019 г. Максималните размери на ангажиментите за министерствата и ведомствата по уточнен план заемат 98,7 на сто от общо одобрените и са със 72,5 на сто повече от разчетените със ЗДБРБ за 2019 г.

¹⁶⁹ чл. 77а от ЗПФ

¹⁷⁰ РМС № 775 от 29.10.2018 г.

¹⁷¹ <http://www.minfin.bg/bg/1354>

¹⁷² обн. ДВ. бр. 103 от 13.12.2018 г., Решение № 3 на КС на РБ от 07.03.2019 г. - бр. 23 от 19.03.2019 г., изм. ДВ. бр. 60 от 30.07.2019 г. и ДВ. бр. 100 от 2019 г.

¹⁷³ чл. 88 от ЗПФ

Таблица № 4

(в хил. лв.)

Наименование	Максимален размер на ангажиментите за разходи, поети през 2019 г. и 2018 г.			
	Година	ЗДБРБ	Уточнен план	Отчет
1	2	3	4	5
ВСИЧКО Министерства и ведомства	2019 г.	6 676 544,7	11 519 934,2	10 335 444,1
	2018 г.	4 070 483,6	6 473 877,9	5 906 099,0
Сметна палата	2019 г.	2 872,0	2 762,7	2 759,0
	2018 г.	2 860,0	2 471,4	2 368,5
ВСИЧКО Министерства и ведомства + СП	2019 г.	6 679 416,7	11 522 696,8	10 338 203,1
	2018 г.	4 073 343,6	6 476 349,3	5 908 467,5
Народно събрание	2019 г.	39 042,8	38 229,8	19 126,4
	2018 г.	21 035,2	20 575,8	18 505,9
Висш съдебен съвет	2019 г.	112 743,6	112 743,6	70 935,0
	2018 г.	93 244,2	93 355,1	68 212,7
ВСИЧКО ПРБ по ДБ (МВ + СП + НС + ВСС)	2019 г.	6 831 203,1	11 673 670,2	10 428 264,5
	2018 г.	4 187 623,0	6 590 280,3	5 995 186,1

Източници на информация: ЗДБРБ за 2019 г. и 2018 г., ОИДБРБ за 2019 г. и 2018 г., МФ

С уточнения план са увеличени максималните размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2019 г. на 22 министерства и ведомства. При три министерства и ведомства и ВСС размерът е запазен, а при 18 министерства и ведомства, Сметна палата и НС промените са в посока намаление. За 2019 г. са отчетени общо поети ангажименти за разходи на стойност 10 428 264,5 хил. лв. или 89,3 на сто от приетите с уточнения план, като надвишават с 52,7 на сто приетите по закон и са със 73,9 на сто повече от 2018 г.

През 2019 г. превишение на отчетените суми за ангажименти за разходи спрямо уточнения план не е установено, с което е спазено изискването на чл. 88 от ЗПФ.¹⁷⁴ Отчетените общо поети ангажименти за разходи са със 73,9 на сто повече от 2018 г.

4.4.2.2. Максимален размер на новите задължения за разходи, натрупани през 2018 г. и 2019 г.

Съгласно ЗДБРБ през 2019 г. максималният размер на новите задължения за разходи е 6 650 364,2 хил. лв. (със 53,5 на сто повече спрямо 2018 г.), от тях 6 510 401,6 хил. лв., или 97,9 на сто са за министерства и ведомства. С уточнения план е приет максимален размер на натрупаните нови задължения за разходи с 29,9 на сто повече от първоначално приетите със ЗДБРБ за 2019 г., или 8 642 024,5 хил. лв. (с 44,4 на сто повече спрямо 2018 г.). С уточнения план са увеличени максималните размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през 2019 г., на 22 министерства и ведомства. При три министерства и ведомства, и съдебната власт размерът е запазен, а при 18 министерства и ведомства, СП и НС промените са в посока намаление.

Таблица № 5

(в хил. лв.)

Наименование	Максимален размер на новите задължения за разходи, натрупани през 2019 г. и 2018 г.			
	Година	ЗДБРБ	Уточнен план	Отчет
1	2	3	4	5
Всичко Министерства и ведомства	2019 г.	6 510 401,6	8 502 984,3	8 333 807,6
	2018 г.	4 207 733,8	5 861 109,8	5 244 945,8
Сметна палата	2019 г.	2 872,0	2 762,7	2 668,0

¹⁷⁴ ПРБ по ДБ не могат да натрупват нови задължения за разходи, както и да поемат ангажименти за разходи над определените им по реда на чл. 86, ал. 2, т. 5 и т. 6 и ал. 3 лимити освен при извършени промени за тези показатели по реда на ЗПФ или ако за това има решение на НС.

Наименование	Максимален размер на новите задължения за разходи, натрупани през 2019 г. и 2018 г.			
	Година	ЗДБРБ	Уточнен план	Отчет
1	2	3	4	5
	2018 г.	2 900,0	2 511,4	1 036,9
Всичко МВ+СП	2019 г.	6 513 273,6	8 505 747,0	8 336 475,6
	2018 г.	4 210 633,8	5 863 621,2	5 245 982,7
Народно събрание	2019 г.	34 365,6	33 552,6	23 841,8
	2018 г.	30 924,4	30 465,0	25 965,9
Висш съдебен съвет	2019 г.	102 725,0	102 725,0	69 887,3
	2018 г.	90 342,7	90 453,6	58 210,7
Всичко ПРБ по ДБ (МВ+СП+НС+ВСС)	2019 г.	6 650 364,2	8 642 024,5	8 430 204,7
	2018 г.	4 331 900,9	5 984 539,9	5 330 159,3

Източници на информация: ЗДБРБ за 2019 г. и 2018 г., ОИДБРБ за 2019 г. и 2018 г., МФ

Отчетени са 8 430 204,7 хил. лв. или 97,5 на сто от приетите с уточнения план и с 58,2 на сто повече в сравнение с 2018 г. За министерства и ведомства отчетените разходи по показателя са в размер на 8 333 807,6 хил. лв., или 98,9 на сто от общия размер на отчетените нови задължения за разходи.

Установено е превишение на отчетените максимални размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през 2019 г. спрямо уточнения план при 3 ПРБ – МТ, МП и МРРБ.

Съгласно отговор от одитираната организация¹⁷⁵, причините¹⁷⁶ за превишението на отчетените максимални размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през 2019 г. при трите ПРБ са следните:

- за МТ – показателят е превишен с 587,1 хил. лв., поради отчетени средства от начислен данък по ЗДДС при извършени валутни плащания през месец декември 2019 г.;
- за МРРБ – превишението е с 84 454,9 хил. лв., поради осчетоводени в АПИ задължения по фактури, предмет на цесии и подлежащи на плащане през следващи отчетни периоди; задължения, свързани с приемане на етап от ТОЛ системата, и подлежащи на плащане през 2020 г. и задължения, платени със средства по открит през 2018 г. акредитив;
- за МП – превишението се дължи на отчетените суми по авансовите плащания по договори, извършени преди 2019 г., съгласно дадени указания от МФ.¹⁷⁷

Установено е превишение на максималния размер на новите задължения за разходи спрямо уточнения план при три ПРБ, с което не е спазена разпоредбата на чл. 88 от ЗПФ. Отчетените нови задължения за разходи са с 58,2 на сто повече в сравнение с 2018 г.

4.4.2.3. От страна на МФ са изпращани писма и са получени отговори от ПРБ във връзка с предприемане на мерки за недопускане на превишаване на определените максимални размери на ангажиментите и новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани от ПРБ.¹⁷⁸ По информация на одитирания обект,¹⁷⁹ във връзка с установените превишения, от МФ са изпратени писма до АДФИ с искане за финансова инспекция на два от ПРБ.

Не са установени превишения в съответствие с изискването на чл. 88 от ЗПФ, с

¹⁷⁵ Одитни доказателства № 11 и № 12

¹⁷⁶ според обяснителни записки от съответните ПРБ

¹⁷⁷ Одитно доказателство № 12

¹⁷⁸ Одитно доказателство № 11

¹⁷⁹ Одитно доказателство № 11

5. Изисквания по ЗПФ относно изпълнение на бюджетите

5.1. Първостепенните разпоредители с бюджет не могат да извършват разходи и да поемат задължения за разходи за текущата година, надхвърлящи общия размер на утвърдените разходи и задължения за разходи по бюджетите им.¹⁸¹

Със ЗДБРБ за 2019 г. са приети бюджетите на ПРБ по ДБ, по основни показатели на касова основа за приходите, помощите и даренията, разходите, бюджетните взаимоотношения, бюджетното салдо и операциите в частта на финансирането, както и максималните размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети и максималните размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината от ПРБ по ДБ.

Промени на показателя „Разходи“ по бюджетите на ПРБ по ДБ през 2019 г. са извършени при 33 ПРБ (вкл. СП), както и по бюджетите на НС и съдебната власт. При 11 ПРБ по ДБ промени по бюджета не са извършвани. Размерите на отчетените разходи от всички ПРБ по ДБ за 2019 г. са в рамките на планираните.¹⁸²

5.2. През одитирания период по бюджетите на ПРБ по ДБ са извършени общо 812 промени, от които 286 бр. одобрени от МС, 315 бр. по решение на министъра на финансите и 211 бр. извършени от ПРБ. Промени са извършени по бюджетите на 45 ПРБ по ДБ, или при 97,8 на сто и не са извършвани в един ПРБ по ДБ - Конституционен съд.¹⁸³

5.2.1. Министерският съвет може да одобрява допълнителни разходи/трансфери за бюджетите на ПРБ, както и за бюджетните организации по чл. 13, ал. 3 и 4 от ЗПФ¹⁸⁴ за сметка на ЦБ, с изключение на случаите по чл. 110, ал. 2 от ЗПФ,¹⁸⁵ когато не се нарушава салдото по държавния бюджет. Първостепенните разпоредители с бюджет по ДБ извършват произтичащите от чл. 109, ал. 1 - 4 промени по бюджетите си и уведомяват министъра на финансите по определен от него ред. Министърът на финансите извършва произтичащите от чл. 109, ал. 3 и ал. 4 от ЗПФ промени по ЦБ. В случаите по чл. 109, ал. 1 – 3 от ЗПФ, МС извършва и промени в показателите по чл. 86, ал. 2, т. 5 и т. 6, доколкото със закона за държавния бюджет за съответната година не е предвидено друго.¹⁸⁶ Промени по реда на чл. 109, чл. 112 – чл. 115 и чл. 117 от ЗПФ се представят в МФ от съответния ПРБ на ниво показатели, утвърдени в приложение № 5, а за тези, които прилагат програмен формат на бюджет – и по показателите по отделните бюджетни програми по бюджетите, утвърдени в приложение № 1 към постановлението за изпълнението на държавния бюджет.¹⁸⁷

През 2019 г. одобрените с актове на МС по бюджетите на ПРБ (без общините) допълнителни разходи/трансфери за сметка на ЦБ са 2 288 676,4 хил. лв., като от тях в най-голям размер са по бюджетите на МРРБ (1 065 613,4 хил. лв.), следвани от МТИТС (300 688,0 хил. лв.) и от МС (135 126,1 хил. лв.).

¹⁸⁰ ПРБ по ДБ не могат да натрупват нови задължения за разходи, както и да поемат ангажименти за разходи над определените им по реда на чл. 86, ал. 2, т. 5 и 6 и ал. 3 лимити освен при извършени промени за тези показатели по реда на ЗПФ или ако за това има решение на НС.

¹⁸¹ чл. 102, ал. 1 от ЗПФ

¹⁸² **Одитно доказателство № 18**

¹⁸³ **Одитно доказателство № 19**

¹⁸⁴ Бюджетите на БАН, държавните висши училища, БТА, БНТ и БНР и другите икономически обособени лица и структурни единици, включени в КФП

¹⁸⁵ Министърът на финансите може да извършва промени за разходи, непредвидени по бюджетите на ПРБ по ДБ, при неусвоени от минали години средства от помощи и дарения и от застрахователни обезщетения за сметка на компенсирано намаляване на разходи по държавния бюджет.

¹⁸⁶ чл. 109, ал. 3, 5, 6 и 7 от ЗПФ

¹⁸⁷ чл. 9, ал. 2 от ПМС № 344 от 2018 г.

За установяване спазването на изискванията на нормативните и вътрешните актове при извършване на промени по бюджетите на ПРБ по ДБ в резултат на одобрени допълнителни разходи/трансфери за сметка на ЦБ с актове на МС и състоянието на СФУК е определена одитна извадка. Популацията за определяне на извадката включва промените по бюджетите на ПРБ по ДБ в резултат на одобрените допълнителни разходи/трансфери за сметка на ЦБ в общ размер на 2 288 676,4 хил. лв.¹⁸⁸ Включените в извадката промени представляват 42,4 на сто от размера на популацията.¹⁸⁹

От министъра на финансите са издадени указания¹⁹⁰ и са утвърдени вътрешни правила,¹⁹¹ регламентиращи реда и начина за проверка и съгласуване на предложенията за допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ, процеса на взаимодействие между дирекциите в МФ, както и извършването на промените по бюджетите на ПРБ въз основа на вече одобрените с акт на МС допълнителни разходи/трансфери. В рамките на своите компетенции МФ дава оценка на направените предложения от гледна точка на тяхната ресурсна осигуреност.¹⁹²

В съответствие с Вътрешните правила за реда за изготвяне, съгласуване и внасяне за разглеждане на проекти на актове в МС, изготвени от МФ и за съгласуване на проекти на актове по чл. 32, ал. 1 от УПМСНА, чиито вносители са други министри,¹⁹³ от дирекция „Държавни разходи“, като водеща дирекция, е организирано съгласуването на материалите по проекта на акт, включително и финансовите обосновки, с всички дирекции, с чиято функционална компетентност е свързан проектът на акт.¹⁹⁴

Приложената форма на финансова обосновка към проверените предложения на ПРБ за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджетите им е в съответствие с изискванията на чл. 35, ал. 1, т. 4 от УПМСНА и на ДР № 4 от 2019 г.¹⁹⁵ В преписката по проекта на акт на един ПРБ,¹⁹⁶ не е достатъчно детайлизиран и обоснован разчетът на заявения финансов ресурс за обезпечаване на дейностите по изготвяне на технически проекти и изпълнение на строително-монтажни работи за всеки от участъците на обекта.

Съгласуването на материалите по проекта на акт, включително и финансовите обосновки с представители на другите дирекции в МФ,¹⁹⁷ с чиято функционална компетентност е свързан проектът на акт, е извършвано в оперативен порядък. Не са полагани подписи на финансовите обосновки¹⁹⁸ от представителите на дирекциите, с които е извършено съгласуването, с изключение на дирекция „Държавни помощи и реален сектор“.

¹⁸⁸ включено е ПМС № 344 от 21.12.2018 г. за изпълнение на ЗДБРБ за 2019 г.

¹⁸⁹ **Одитно доказателство № 20**

¹⁹⁰ ДР № 4 от 07.02.2019 г.

¹⁹¹ **Одитно доказателство № 20**

¹⁹² Вътрешни правила за проверка и съгласуване на проекти на актове за одобряване на допълнителни разходи/трансфери за текущата година и финансовите обосновки към тях, утв. със ЗМФ-124 от 07.02.2019 г.; Вътрешни правила за организацията на хартиения и електронния документооборот и контрола по изпълнение на задачите в МФ, утв. със ЗМФ-929 от 24.10.2019 г. на министъра на финансите, в сила от 24.10.2019 г.; Вътрешни правила за реда за изготвяне, съгласуване и внасяне за разглеждане на проекти на актове в МС, изготвени от МФ и за съгласуване на проекти на актове по чл. 32, ал. 1 от УПМСНА, чиито вносители са други министри, утв. със ЗМФ-533 от 17.06.2019 г. и Вътрешни правила за входяща и изходяща информация за изпълнение на бюджета на ПРБ по ДБ, утв. със Заповед № ЗМФ-40 от 18.01.2017 г.

¹⁹³ чл. 26, ал. 3, ал. 5 и ал. 6

¹⁹⁴ **Одитно доказателство № 20**

¹⁹⁵ **Одитно доказателство № 20**

¹⁹⁶ **Одитно доказателство № 20**; ПМС № 336 от 2019 г. за МРРБ

¹⁹⁷ „Държавни помощи и реален сектор“, „Държавно съкровище“, „Правна“ и „Бюджет“

¹⁹⁸ чл. 26, ал. 5 от Вътрешни правила за реда за изготвяне, съгласуване и внасяне за разглеждане на проекти на актове в МС, изготвени от МФ, и за съгласуване на проекти на актове по чл. 32, ал. 1 от УПМСНА, чиито вносители са други министри

Финансовите обосновки са одобрени от министъра на финансите. В съответствие с вътрешните правила¹⁹⁹ от длъжностните лица в дирекция „Държавни разходи“ са изготвени контролни листа, отразяващи направения преглед на получените становища от съгласуващите дирекции, извършените контролни дейности и окончателното предложение за становище на министъра на финансите. Същите са одобрени от ресорния заместник-министър.

В съответствие с чл. 109, ал. 5 от ЗПФ и ДР № 1 от 2019 г.²⁰⁰ са извършени необходимите промени по бюджетите на ПРБ, съгласно съответното ПМС,²⁰¹ като са променени бюджетните взаимоотношения с ЦБ и/или разходите по бюджетите на ПРБ по политики и програми. Увеличени са максималният размер на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през 2019 г., както и максималният размер на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през 2019 г., където е приложимо.

В изпълнение на изискванията на ДР № 1 от 2019 г.²⁰² и на Вътрешните правила за входяща и изходяща информация за изпълнение на бюджета, с писма от ПРБ министърът на финансите е уведомен за извършените в изпълнение на съответното ПМС промени по бюджетите им в срок.²⁰³

От министъра на финансите са издадени заповеди за извършване на промените по ЦБ за 2019 г., в изпълнение на съответното ПМС,²⁰⁴ с което е спазено изискването на чл. 109, ал. 6 от ЗПФ.

Във връзка с направените предложения от ПРБ по ДБ за одобряване на допълнителни разходи/трансфери приложените форми на финансови обосновки са в съответствие с приложимите изисквания. Не са полагани подписи на финансовите обосновки от представители на дирекции, с които е извършено съгласуването, с изключение на една дирекция. В материалите по проекта на акт от един ПРБ не са посочени достатъчно детайлизирани финансови разчети. Изготвени са контролни листа, отразяващи направения преглед на получените становища от съгласуващите дирекции, извършените контролни дейности и окончателното предложение за становище на министъра на финансите. Контролните листа са подписани от длъжностните лица от водещата дирекция и са одобрени от ресорния заместник-министър.

В изпълнение на приетите ПМС за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ по ДБ за сметка на ЦБ, от ПРБ са представени в срок уведомления за извършените промени по бюджетите им, а за произтичащите промени по ЦБ са издадени заповеди от министъра на финансите.

5.2.2. Съгласно чл. 110 от ЗПФ, министърът на финансите може да извършва промени по бюджетите на ПРБ по ДБ: за сметка на помощи и дарения и на приходи от застрахователни обезщетения,²⁰⁵ за разходи, непредвидени по бюджетите на ПРБ по държавния бюджет, при неусвоени от минали години средства от помощи и дарения и от застрахователни обезщетения за сметка на компенсирано намаляване на разходи по ДБ,²⁰⁶

¹⁹⁹ чл. 8 от Вътрешните правила за проверка и съгласуване на проекти на актове за одобряване на допълнителни разходи/трансфери за текущата година и финансовите обосновки към тях

²⁰⁰ Раздел IX, т. 4.2 от ДР № 1 от 2019 г.

²⁰¹ ПМС № 329 от 2019 г., ПМС № 336 от 2019 г. и ПМС № 346 от 2019 г.

²⁰² Раздел IX, т. 4.2. от ДР № 1 от 2019 г.

²⁰³ до три работни дни след извършването на съответните промени и не по-късно от три работни дни след изтичането на съответния месец, а за м. декември до последния работен ден включително

²⁰⁴ **Одитно доказателство № 20**

²⁰⁵ чл. 110, ал. 1 от ЗПФ

²⁰⁶ чл. 110, ал. 2 от ЗПФ

вътрешнокомпенсиран промени на утвърдените разходи по бюджетните програми по бюджетите на ПРБ по ДБ по тяхно предложение, без да се променят утвърдените разходи по области на политики, като не може да се променят и общо разходите за персонал, освен при промени в делегираните бюджети,²⁰⁷ компенсиран промени между бюджети по взаимно предложение на ПРБ, без да се променят целта и предназначението на средствата,²⁰⁸ в разходите по бюджетите на ПРБ за сметка на получени по съответния бюджет трансфери от сметки за средства от Европейския съюз,²⁰⁹ както и други промени между бюджетите на ПРБ и сметките за средства от Европейския съюз, когато не се влошава салдото на ДБ.²¹⁰

За установяване спазването на изискванията на нормативните и вътрешните актове при извършване на промени по бюджетите на ПРБ по ДБ на основание чл. 110 от ЗПФ и състоянието на СФУК, е формирана одитна извадка с генерална съвкупност от 32 ПРБ по ДБ с извършени промени по бюджетите им на обща стойност 191 447,5 хил. лв. Включените в извадката промени представляват 56,1 на сто от размера на популацията.

По бюджетите на ПРБ, включени в одитната извадка, са извършени общо 100 броя промени по реда на чл. 110 от ЗПФ.²¹¹

Исканията на ПРБ по ДБ за извършване на промени по бюджетите им по реда на чл. 110 от ЗПФ са представени в писмена форма, подписани от съответния компетентен орган и изготвени съгласно изискването на ПМС № 344 от 22.12.2018 г.²¹² Посочени са основанията²¹³ и мотивите за извършване на промени по бюджетите на ПРБ по ДБ.²¹⁴

За извършените промени по бюджетите на ПРБ по ДБ, същите са уведомени от министъра на финансите.

Установено е, че при извършване на компенсиран промени между бюджети на основание чл. 110, ал. 4 от ЗПФ, целта и предназначението на средствата са запазени.^{215,216}

При извършването на промените по бюджетите на ПРБ, включени в одитната извадка, е осъществен контрол от длъжностните лица в МФ,²¹⁷ в съответствие с изискванията на ЗПФ и на вътрешните правила.^{218,219}

Извършените промени на основание чл. 110 от ЗПФ по бюджетите на ПРБ, включени в одитната извадка, са в съответствие с изискванията на нормативните актове и вътрешните правила.

5.3. Не се допуска извършването на разходи или поемането на задължения, които влошават салдото по КФП, освен в случаите, когато по предложение на МС, НС е приело

²⁰⁷ чл. 110, ал. 3 от ЗПФ

²⁰⁸ чл. 110, ал. 4 от ЗПФ

²⁰⁹ чл. 110, ал. 5 от ЗПФ

²¹⁰ чл. 110, ал. 6 от ЗПФ

²¹¹ **Одитно доказателство № 20**

²¹² Съгласно чл. 9, ал. 1 от ПМС № 344 от 21.12.2018 г. за изпълнението на ДБ на РБ за 2019 г. промените по реда на чл. 110 от ЗПФ се извършват на ниво показатели, утвърдени в приложение № 5, както и по показателите по отделните бюджетни програми, в т.ч. по ведомствени и администрирани разходи, по бюджетите, утвърдени в приложение № 1

²¹³ раздел IX от ДР № 1 от 2019 г.

²¹⁴ **Одитно доказателство № 20**

²¹⁵ **Одитно доказателство № 20**

²¹⁶ чл. 22

²¹⁷ експерт, началник отдел и директор на дирекция „Държавни разходи“ и от ресорния заместник-министър на финансите

²¹⁸ чл. 22 от ВП за ФУК при изпълнение на централния и държавния бюджет

²¹⁹ **Одитно доказателство № 20**

съответни изменения и допълнения в закона за ДБ и/или в закона за бюджета на ДОО, и/или в закона за бюджета на НЗОК за съответната година.²²⁰

Отчетеното салдото по КФП за 2019 г. е отрицателно и е в размер на (-1 152 442,4 хил. лв.).²²¹ С изменението на ЗДБРБ за 2019 г. в сила от 30.07.2019 г., са извършени промени²²² и са увеличени капиталовите разходи по ДБ, като са осигурени допълнителни разходи по бюджета на МО за 2019 г. Тези разходи са за придобиване на дълготрайни активи и основен ремонт, като от 103 397,7 хил. лв. са увеличени на 2 203 397,7 хил. лв.²²³ Дефицитът по ДБ за 2019 г. от (- 399 328,7) хил. лв. нараства на (- 2 228 328,7) хил. лв. Със следващото изменение на ЗДБРБ за 2019 г. са извършени промени²²⁴ за увеличаване на разходите за персонал по ДБ, като са осигурени допълнителни средства по бюджета на Държавна агенция „Технически операции“ (ДАТО). Разходите за персонал на ДАТО от 43 811,0 хил. лв. се увеличават на 47 411,0 хил. лв., като дефицитът по ДБ за 2019 г. е увеличен с 3 600 хил. лв. и достига (-2 231 928,7) хил. лв.

Спазени са изискванията на чл. 119, ал. 1 от ЗПФ.

6. Текущо наблюдение и отчитане на КФП. Общини с финансови затруднения

6.1. Общини с финансови затруднения са тези, за които са налице три или повече от условията, регламентирани в чл. 130а от ЗПФ. За общини с финансови затруднения се открива процедура за финансово оздравяване с цел постигане на финансова устойчивост и стабилност на общинските финанси за период от една до три години, като се вземат предвид интересите на местната общност.²²⁵ Министърът на финансите може да прецени общини с финансови затруднения да бъдат подпомагани с временен безлихвен заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ.²²⁶ Министерство на финансите осъществява наблюдение на общините за преценка на показателите по чл. 130а от ЗПФ. При установяване на наличието на три или повече от условията по чл. 130а министърът на финансите уведомява кмета на общината за предприемане на действията по чл. 130д, ал. 2 от ЗПФ. Всяко тримесечие на интернет страницата на МФ се публикува информация от отчетните данни на общините за финансовото им състояние.²²⁷

За 2019 г. общините с финансови затруднения,²²⁸ които отговарят на три и повече критерии²²⁹ са седемнадесет²³⁰ (6,4 на сто от всички общини в страната), при 13 броя общини с финансови затруднения, установени през 2018 г.²³¹

С писмо от министъра на финансите са уведомени 17-те общини, за които са налице три или повече условия по чл. 130а, ал. 1 от ЗПФ за предприемане на действия по чл. 130д, ал. 2 от ЗПФ, съгласно който кметът на общината следва да уведоми общинския съвет, че общината се намира във финансово затруднение и да предложи да бъде открита процедура за финансово оздравяване.²³²

²²⁰ чл. 119 от ЗПФ

²²¹ **Одитно доказателство № 2**

²²² чл. 1, ал. 2, т. 2. 1. и чл. 11 от ЗДБРБ за 2019 г.

²²³ в т.ч. левова равностойност на 1 200 млн. щатски долара за изпълнение на международни договори с правителството на САЩ във връзка с придобиването на нов тип боен самолет – 2 100 000,0 хил. лв.

²²⁴ чл. 1, ал. 2, т. 1. 1. и чл. 46 от ЗДБРБ за 2019 г.

²²⁵ чл. 130б от ЗПФ

²²⁶ чл. 130а, ал. 2 от ЗПФ

²²⁷ чл. 130в от ЗПФ и чл. 130г, ал. 2 от ЗПФ

²²⁸ <http://www.minfin.bg/bg/810>; Приложение 1

²²⁹ въз основа на данните от годишните им отчети и информацията по чл. 5а от ЗМДТ към края на 2018 г.

²³⁰ **Одитно доказателство № 10**

²³¹ <http://www.minfin.bg/bg/810>, Анализ на данните в края на четвъртото тримесечие на 2018 г.

²³² **Одитно доказателство № 10**, т. 10

Общините, които трайно попадат в списъка на общини с финансови затруднения през 2016 г., 2017 г., 2018 г. и 2019 г. са седем: Струмяни, Димово, Септември, Перник, Неделино, Чепеларе и Стамболово. Отпадналите през 2019 г. от списъка на общините с финансовите затруднения са Симитли, Грамада, Рила и Сапарева баня. На интернет страницата на МФ е публикувана информация за показателите на общините по чл. 130а, ал.1 от ЗПФ.²³³

За одитирания период общините с финансови затруднения, които отговарят на три и повече критерии, регламентирани в чл. 130а от ЗПФ са седемнадесет. Същите са уведомени от министъра на финансите за предприемане на последващи действия. За всяко тримесечие на страницата на МФ са публикувани отчетните данни на общините за финансовото им състояние в изпълнение на чл. 130 г, ал.2 от ЗПФ.

6.2. Планът за финансово оздравяване, който предвижда ползването на временен безлихвен заем по чл. 130ж, ал. 1, се съгласува предварително с министъра на финансите. Министърът на финансите може да дава допълнителни указания относно изготвянето и съдържанието на плана и след приемането му същият се изпраща на министъра.²³⁴

С писма са дадени допълнителни указания на три общини,²³⁵ относно изготвянето и съдържанието на оздравителните планове.²³⁶

Спазени са изискванията на чл. 130е, ал. 4 от ЗПФ.

6.3. Министърът на финансите може да отпуска за сметка на ЦБ временни безлихвени заеми за целите на изпълнение на плана за финансово оздравяване на общини, чиито планове са съобразени със становището на министъра на финансите. Временните безлихвени заеми се отпускат при условия, определени от министъра на финансите, със срок за възстановяване, който не може да бъде по-дълъг от срока на процедурата за финансово оздравяване, определен от общинския съвет.²³⁷

През 2019 г. от министъра на финансите не е съгласуван план за финансово оздравяване на нито една община и не е отпускан безлихвен заем за сметка на ЦБ.²³⁸

Таблица № 6

Община	Срок на процедурата по финансово оздравяване определен от ОбС	Дата на отпускане на заема	Краен срок на погасяване	Размер на безлихвен заем (хил. лв.)	Остатъчен размер на заема към 01.12.2019 г. (хил. лв.)
Симитли	20.12.2020	22.12.2017	01.12.2020	3 500,0	2 940,5
Сунгурларе	31.12.2019	22.08.2017	01.12.2019	1 500,0	1 470,0
Видин	31.12.2019	22.12.2017	01.12.2019	4 000,0	830,0
Мизия	31.12.2019	22.12.2017	01.12.2019	440,0	36,3
Тетевен	29.06.2019	22.03.2017	01.12.2019	1 096,5	1 096,5
Белово	31.12.2019	07.02.2017	01.12.2019	2 000,0	1 816, 0
Велинград	31.12.2019	10.04.2017	01.12.2019	3 000,0	2 935,0
Септември	31.12.2019	05.04.2017	01.12.2019	3 352, 6	3 352,6
Перник	31.12.2019	25.01.2017	01.12.2019	4 000,0	4 000,0
Сливен	31.12.2019	30.05.2017	01.12.2019	5 000,0	5 000,0
Стамболово	31.12.2020	23.08.2018	01.12.2020	1 500,0	600,0

²³³ <http://www.minfin.bg/bg/810>

²³⁴ чл. 130е, ал. 4 и ал. 5 от ЗПФ

²³⁵ Созопол, Неделино и Кочериново

²³⁶ **Одитно доказателство № 10**, т. 11

²³⁷ чл. 130ж, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ

²³⁸ **Одитно доказателство № 10**, т. 11 и т.12

От МФ са съгласувани планове за финансово оздравяване и са предоставени безлихвени заеми (през 2017 г. и 2018 г.) на 11 общини: Перник, Белово, Тетевен, Септември, Велинград, Сливен, Сунгурларе, Видин, Мизия, Симитли и Стамболово.²³⁹

Общините Симитли и Стамболово са със срок на погасяване на отпуснатите безлихвени заеми до 01.12.2020 г., а за останалите девет срокът е до 01.12.2019 г.

Остатъчният размер на предоставения безлихвен заем за деветте общини²⁴⁰, към крайния срок (01.12.2019 г.) е в размер на 20 536,5 хил. лв. От нито една от общините не е възстановен дълга в пълен размер до крайния срок, като от четири²⁴¹ не са извършвани погашения по заемите за периода на ползването им. От община Мизия, през м. декември 2019 г., след крайния срок, е възстановен дължимият остатък от предоставения заем.

За останалите общини²⁴² след одитирания период са предприети действия по прихващане на дължимите суми по заемите срещу подлежащите на отпускане средства, утвърдени с чл. 50 от ЗДБРБ за 2020 г. за целева субсидия за капиталови разходи и обща изравнителна субсидия.^{243,244}

На база на информацията от докладите на кметовете в изпълнение на чл. 130з от ЗПФ, към края на 2019 г. по отношение на планирания ефект по мерките за повишаване на приходите и оптимизиране на разходите, заложи в плановете за финансово оздравяване за общините²⁴⁵ с приключила процедурата по финансово оздравяване в края на 2019 г., само от една община²⁴⁶ е постигнат заложеният общ ефект от изпълнението на мерките.

През одитирания период от МФ не са съгласувани планове за финансово оздравяване на общини и не е отпускан безлихвен заем за сметка на ЦБ.

6.4. Кметът на общината докладва на тримесечие на министъра на финансите за изпълнението на плана за финансово оздравяване, за който е отпуснат заем по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ.²⁴⁷ МФ извършва текущо наблюдение на тримесечие за изпълнението на плана. При отклонение от постигането на целите на плана или при наличие на три или повече от условията по чл. 130а, ал. 1 от ЗПФ за следващите две последователни години министърът на финансите може да преустанови отпускането на заема, когато е предвидено предоставянето му на траншове по чл. 130ж, ал. 1 от ЗПФ, и/или да изиска предсрочното му възстановяване, и/или да предприеме действия по чл. 106 и 107 от ЗПФ след представяне на писмената обосновка от кмета на общината относно причините за това неизпълнение.²⁴⁸

През 2019 г. за всяко тримесечие от кметовете на общините, на които е предоставен безлихвен заем за финансово оздравяване са представяни в МФ доклади за изпълнението на плана за финансово оздравяване.²⁴⁹

Процедурата по текущото наблюдение на тримесечие на изпълнението на плановете е регламентирана със заповеди на министъра на финансите. Прилага се от определените служители в дирекция ФО, на които са възложени дейности по текущо наблюдение за преценка за изпълнението на поставените цели на плановете за финансово оздравяване, след

²³⁹ <http://www.minfin.bg/bg/810>

²⁴⁰ Сунгурларе, Видин, Мизия, Тетевен, Белово, Велинград, Септември, Перник и Сливен

²⁴¹ Тетевен, Септември, Перник и Сливен

²⁴² Видин, Сливен, Мизия, Сунгурларе, Тетевен, Белово, Велинград, Септември, Перник

²⁴³ чл. 106 от ЗПФ

²⁴⁴ <https://www.minfin.bg/bg/810>

²⁴⁵ Сунгурларе, Видин, Мизия, Тетевен, Белово, Велинград, Септември, Перник и Сливен

²⁴⁶ Мизия

²⁴⁷ чл. 130з, ал. 1 от ЗПФ

²⁴⁸ чл. 130и от ЗПФ

²⁴⁹ **Одитно доказателство № 10**, т. 13

получаване на докладите от кметове на общини с отпуснат заем. За всяко тримесечие на 2019 г. от МФ са изпращани писма/становища до кметовете на общини²⁵⁰ със съгласувани планове за финансово оздравяване.²⁵¹

При отклонение от постигането на целите, заложи в плановите за оздравяване, на всяко тримесечие са изпращани писма до АДФИ за проверка.²⁵²

През одитирания период няма случаи на преустановяване на отпускането на заеми от министъра на финансите при установяване на отклонение от постигането на целите на плана или при наличие на три или повече от условията по чл. 130а, ал. 1 от ЗПФ за следващите две последователни години.²⁵³

През одитирания период са спазени изискванията за докладване на тримесечие от кметовете на общините с предоставени безлихвени заеми. От МФ е извършено текущо наблюдение на изпълнението на съгласуваните планове за финансово оздравяване и са изпращани писма до кметовете на общините с преценка за изпълнението на поставените цели, като не са инициирани действия по чл. 130и от ЗПФ.

6.5. Изпълнение на административнонаказателни разпоредби по ЗПФ

За неизпълнение на задължение за публикуване на информация или на документи на интернет страница, виновното длъжностно лице се наказва с глоба.²⁵⁴

Съгласно отговори от одитирания обект, от служителите в дирекциите в МФ не са съставяни актове за установяване на административни нарушения (АУАН), както и не са издавани наказателни постановления (НП) за неизпълнение на задължение за публикуване на информация или на документи на интернет страница, предвидено в ЗПФ, в ЗДБРБ за съответната година или в постановлението на неговото изпълнение.²⁵⁵

През 2019 във връзка с установени нарушения на ЗПФ от органите на АДФИ са съставени 119 АУАН на общини, за които са издадени 99 НП.²⁵⁶

Изпълнението на ДБ на РБ за 2019 г. е в съответствие с изискванията на правната рамка и на вътрешните актове.

В изследваната област функционират ефективни контролни механизми и процедури за текущо наблюдение на съставянето, изпълнението и отчитането на държавния бюджет.

IV. Съответствие на формирането и разпределянето на субсидията на политическите партии и коалиции с изискванията на чл.чл. 25-27 от ЗПП и чл. 64 от ЗДБРБ за 2019 г.

Държавното финансиране на политическите партии е регламентирано с чл. чл. 25-28 от ЗПП. Субсидия се отпуска ежегодно на четири равни транша от ЦБ за финансиране на политическите партии или коалиции, които са регистрирани в Централната изборителна комисия (ЦИК) за участие в избори, участвали са в последните парламентарни избори и имат избрани народни представители. Общата сума, предвидена в бюджета, се разпределя пропорционално на получените действителни гласове от всяка партия или коалиция. Държавната субсидия, отпуска на всяка коалиция, представена в НС, се разпределя между

²⁵⁰ Писма са изпращани всяко тримесечие до общини: Тетевен, Белово, Велинград, Септември, Перник, Сунгурларе, Сливен, Симитли, Видин, Мизия и Стамболово

²⁵¹ **Одитно доказателство № 10**, т. 13

²⁵² **Одитно доказателство № 10**, т. 13

²⁵³ **Одитно доказателство № 10**, т. 14

²⁵⁴ чл. 173 от ЗПФ

²⁵⁵ **Одитно доказателство № 10**, т. 25

²⁵⁶ **Одитно доказателство № 21**

съставляващите я партии според коалиционно споразумение, а при липса на такова се разпределя пропорционално на броя на народните представители от отделните партии. Държавна субсидия се отпуска ежегодно и на партиите, които не са представени в НС, но са получили не по-малко от едно на сто от всички действителни гласове на последните парламентарни избори.²⁵⁷

Общата сума, предвидена за субсидиране на политическите партии и коалиции, се определя ежегодно в ЗДБРБ в зависимост от броя на получените действителни гласове от партиите и коалициите на последните парламентарни избори, като за един получен глас се предвижда субсидия в размер, определен ежегодно със ЗДБРБ.²⁵⁸

С изменението на ЗПП, в сила от 25.06.2019 г.,²⁵⁹ годишният размер на държавната субсидия на правоимащите политически партии и коалиции се определя, като действителните гласове, които е получила съответната партия или коалиция, се умножат по размера на държавната субсидия за един получен действителен глас. Разликата между предоставените държавни субсидии за периода от 26.05.2016 г. до 25.06.2019 г. и преизчисленият размер²⁶⁰ се възстановяват по ЦБ от политическите партии и от партиите от състава на съответните коалиции, които са ги получили.

На политическа партия, включително от състава на коалиция, която получава държавна субсидия и не е върнала доброволно разликата до предоставянето на втората част от субсидията за 2019 г., се предоставя субсидия в размер на 70 на сто от сумата, която трябва да ѝ бъде предоставена като втора част на субсидията за 2019 г. и 50 на сто от сумата, която трябва да ѝ бъде предоставена от всяка следваща част на субсидията до 25.06.2020 г.,²⁶¹ като срокът е променен на 31.12.2020 г. с последващо изменение на ЗПП, в сила от 13.03.2020 г. Политическа партия, включително от състава на коалиция, която не получава държавна субсидия, следва да върне разликата до 31.12.2020 г., като срокът е променен на 31.01.2021 г. с изменение на ЗПП, в сила от 13.03.2020 г.

От министъра на финансите са утвърдени Вътрешни правила за организация и контрол при планиране, разпределяне и предоставяне на държавните субсидии по ЗПП, като към тях са разписани Методика за изчисление и контролен лист за осъществяване на проверка, потвърждаване и одобрение на определения размер на дължимата държавна субсидия за всяка правоимаща партия и коалиция. Начинът за предоставяне на средствата за субсидиране на партиите и коалициите е определен от министъра на финансите, въз основа на изрично издадена заповед за съответната година.²⁶²

Общият размер на годишната държавна субсидия е планирана по ЦБ за 2019 г., съгласно утвърден график за подготовката и информацията по втория етап на бюджетната процедура съгласно РМС № 51 от 2018 г. В тази връзка общият размер на годишната държавна субсидия по ЗПП е определена въз основа на писмо на ЦИК, изх. № 032 от 03.04.2017 г., в което е посочен общият брой действителни гласове – 3 513 490 бр.²⁶³

Годишната субсидия по ЦБ е планирана като броят на действителните гласове е умножен с предвидения годишен размер за един действителен глас (11 лв.), или 38 648,4 хил. лв. В утвърдения от министъра на финансите ЦБ за 2019 г., за финансиране на политически партии и коалиции по ЗПП е определена индикативна сума в размер на

²⁵⁷ чл. чл. 25-26 от ЗПП, редакция от 26.05.2016 г.

²⁵⁸ чл. 27, ал. 1 от ЗПП, редакция от 26.05.2016 г.

²⁵⁹ чл. 26, ал. 1 от ЗПП, в сила от 25.06.2019 г.

²⁶⁰ по реда на чл. 26 и 27 от ЗПП, редакция от 25.06.2019 г.

²⁶¹ §5 от ПЗР към ЗИ на ЗПП, в сила от 25.06.2019 г.

²⁶² **Одитно доказателство № 22**

²⁶³ **Одитно доказателство № 22**, т. 1

39 000 хил. лв., която е намалена на 20 000 хил. лв.²⁶⁴ със ЗИЗДБРБ за 2019 г., в сила от 30.07.2019 г.

При определянето на субсидията за първото тримесечие на 2019 г. са включени действителните гласове за всички партии и коалиции, включително и на тези, които не отговарят на изискванията.²⁶⁵ Така определеният общ размер на субсидията за политически партии и коалиции за първото тримесечие на 2019 г. е формиран въз основа на неправилно определен брой действителни гласове, но е коригиран за второто тримесечие на 2019 г.

В съответствие с изменението на ЗПП от 25.06.2019 г. е извършено преизчисление на годишната субсидия на база действителните гласове, получени от съответните партии и коалиции – 2 920 804 гласа.²⁶⁶

Със ЗИД на ЗДБРБ за 2019 г., в сила от 30.07.2019 г., е направена промяна в разпоредбата на чл. 64, като определеният размер на държавната субсидия за 2019 г. за един действителен глас се намалява от 11 лв. на 1 лв. и, в тази връзка, размерът на държавната субсидия е преизчислен в съответствие с изменението.

Определената обща сума на субсидията за 2019 г. в размер на 21 465,3 хил. лв.²⁶⁷ е разпределена²⁶⁸ между правоимащите партии и коалиции според броя на получените от тях действителни гласове.²⁶⁹

През 2019 г. на правоимащите партии и коалиции в определените срокове е изплатена годишна субсидия на четири транша²⁷⁰, в общ размер на 19 594,7 хил. лв. и е прихваната разликата между полагаемата и преведена субсидия²⁷¹ в размер на 1 870,7 хил. лв., в изпълнение на §5 от ПЗР на ЗИ на ЗПП.²⁷²

Възстановените през 2019 г. суми възлизат на 10 027,9 хил. лв., в т.ч. възстановени доброволно в размер на 8 157,3 хил. лв. и 1 870,7 хил. лв. прихванати за сметка на дължимата субсидия за 2019 г.²⁷³

Субсидията на политическите партии и коалиции в размер на 11 437,4 хил. лв. е отразена в отчета за касово изпълнение на Централния бюджет.²⁷⁴

Сумата, подлежаща на възстановяване от политически партии и коалиционни партньори в 43-тото НС е в размер на 1 308,6 хил. лв., а от 44-тото НС – в размер на 13 155,1 хил. лв. (в т.ч. разликата от 1 739,9 хил. лв. от предоставения в по-голям размер първи транш за 2019 г.).

От общата сума, дължима от политически партии и коалиционни партньори, участвали в 43-тото и 44-тото НС в размер на 14 463,7 хил. лв. през 2019 г. са възстановени 10 027,9 хил. лв., или 69,3 на сто от общата сума, подлежаща на възстановяване. Остатъкът за възстановяване към 01.01.2020 г. възлиза на 4 435,8 хил. лв. или 30,7 на сто.²⁷⁵

²⁶⁴ Изменението в размера на държавната субсидия по ЗПП е отразена в ЦБ за 2019 г. като забележка под черта, а не по показателя *Текущи разходи, I. Общи държавни служби, А. Изпълнителни и законодателни органи, Издръжка, Ред за финансиране на ПП и коалиции по ЗПП*

²⁶⁵ на чл. 25, ал. 1 и чл. 26 от ЗПП, в сила от 26.05.2016 г., както и гласовете за независимите кандидати и „не подкрепям никого“

²⁶⁶ Решение № 4670-НС от 30.03.2017 г. на ЦИК

²⁶⁷ **Одитно доказателство № 22, т.9**

²⁶⁸ За първо тримесечие на 2019 г., въз основа на неправилно определения брой действителни гласове, на политическите партии е изплатена държавна субсидия в размер, по-висок от полагаемия.

²⁶⁹ действителните гласове за правоимащи партии и коалиции са 2 920 804 броя

²⁷⁰ I транш в размер на 9 662,1 хил. лв.; II – 6 962, 0 хил. лв.; III - 2 393,4 хил. лв. и IV – 577,1 хил. лв.

²⁷¹ **Одитно доказателство № 22**

²⁷² **Одитно доказателство № 22**

²⁷³ **Одитно доказателство № 22**

²⁷⁴ по §10-00 „Издръжка“, §§ 10-98 „Други разходи, неklasифицирани в другите параграфи и подпараграфи“

²⁷⁵ **Одитно доказателство № 22**

Осъществяваните контролни дейности от определените лица през 2019 г. са в съответствие с Вътрешните правила за организация и контрол при планиране, разпределяне и предоставяне на държавните субсидии по ЗПП и са документираны в контролни листа за осъществяване на проверка, потвърждаване и одобрение на определения размер на дължимата държавна субсидия за всяка правоимаща партия и коалиция по ЗПП.²⁷⁶

През одитирания период с извършеното изменение в ЗПП са прецизирани правилата за формиране и разпределение на държавната субсидия и прилагането му за получени държавни субсидии в предходните години. В резултат на извършените преизчисления, определената и изплатена субсидия за политическите партии и коалиции, както и възстановените през одитирания период суми, са в съответствие с нормативните изисквания.

Част четвърта ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Отчетът за изпълнението на ДБ на РБ за 2019 г. е в съответствие с изискванията на ЗПФ, на действащите през одитирания период вътрешни актове и дадените от министъра на финансите указания. Представен е в СП в законоустановения срок.

За периода 2017 г. – 2019 г. се наблюдава тенденция на увеличаване на приходите и разходите по ДБ на РБ и вноската на РБ в бюджета на ЕС. Бюджетното салдо и през трите години е отрицателно.

Приходите, разходите, бюджетните взаимоотношения (нето) и вноската в общия бюджет на ЕС са отчетени по показателите, по които са приети със ЗДБРБ за 2019 г.

Изпълнението на планираните със ЗДБРБ за 2019 г. приходи, помощи и дарения е 101,2 на сто, което се дължи на преизпълнение на планираните данъчни приходи. Отчетените приходи по ЦБ представляват 92,1 на сто от приходите, помощите и даренията по ДБ за 2019 г.

В ОИДБРБ за 2019 г. отразените разходи, бюджетни взаимоотношения (нето) и вноска в общия бюджет на ЕС са изпълнени на 96,4 на сто от приетите със ЗДБРБ за 2019 г.

Бюджетното салдо по ДБ за 2019 г. е отрицателно, с 1 314 372,5 хил. лв. е по-малко от заложеното в ЗДБРБ за 2019 г. и е налице тенденция на увеличение на дефицита.

Показателят „максимални размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината“ е превишен от три ПРБ по ДБ, с което не е спазена разпоредбата на чл. 88 от ЗПФ и е нарушена бюджетната дисциплина.

Допуснато е превишение на извършените разходи за персонал спрямо уточнения план от един ПРБ по ДБ, в несъответствие на чл. 77 от ЗДБРБ за 2019 г., с което е нарушена бюджетната дисциплина.

Приложените форми на финансови обосновки към предложенията от ПРБ по ДБ за одобряване на допълнителни разходи/трансфери са в съответствие с приложимите изисквания. С компетентните дирекции е извършено съгласуване.

Реализиран е дефицит по Консолидираната фискална програма за 2019 г. в размер на 1 152 442,4 хил. лв., като отчетените приходи са с 11,1 на сто повече, а отчетените разходи с 14,4 на сто повече спрямо предходната година.

През 2019 г. не са предоставяни временни безлихвени заеми от ЦБ на общини на основание чл. 130ж от ЗПФ.

Системите за финансово управление и контрол при управлението и контрола на процесите по изготвяне и представяне на отчета за изпълнението на ДБ са в съответствие с

²⁷⁶ Одитно доказателство № 22

изискванията на правната рамка. Функционират ефективни контролни механизми и процедури за текущо наблюдение на съставянето, изпълнението и отчитането на държавния бюджет.

Част пета

ОТГОВОРИ НА ОДИТИРАНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

С Писмо № 50-01-40 от 28.08.2020 г. от Дирекция „Държавно съкровище“ е предоставено становище относно съгласуване на факти и обстоятелства с одитираната организация. Проектът на факти, обстоятелства и констатации е съгласуван, като са дадени бележки, свързани с прецизиране на текстове в проекта на констатации, които са приети от одитния екип и са отразени в проекта на одитен доклад.

В подкрепа на констатациите от одитния доклад са събрани 22 броя одитни доказателства, които заедно с работните документи, отразяващи отделните етапи на одитния процес, се намират в Сметната палата.

Настоящият одитен доклад е приет на основание чл. 48, ал. 1 от Закона за Сметната палата с Решение № 362 от 08.10.2020 г. на Сметната палата.

ОПИС НА ПРИЛОЖЕНИЯТА КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0600200520

№	Приложение	Брой стр.
1	Списък на по-важните нормативни и вътрешни актове, имащи отношение към одита на отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2019 г.	2
2	Степен на изпълнение на утвърдените със ЗДБРБ за 2019 г. приходи, помощи и дарения	1
3	Степен на изпълнение на утвърдените със ЗДБРБ за 2019 г. разходи, бюджетни взаимоотношения, вноска в общия бюджет на ЕС, бюджетно салдо и финансиране	2

ОПИС НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД 0600200520

№	Одитни доказателства	Брой стр.
1.	Писмо № 50-01-40 от 23.06.2020 г. документи от Дирекция „Човешки ресурси и административно обслужване“; Справка за ръководните длъжностни лица в Министерство на финансите за периода 01.01.2019 г. до 31.12.2019 г.	4+1 СД
2.	Писмо изх. № 50-01-44 от 29.06.2020 г. (вх. №04-01-49 от 29.06.2020 г.) представен в СП Отчет за изпълнението на ДБ и КФП за 2019 г.; Писмо изх. № 50-01-44 от 19.08.2020 г. (вх. №04-01-49 от 19.08.2020 г.) представен в СП коригиран отчет за изпълнението на ДБ и КФП за 2019 г.	6+2 СД
3.	Писмо изх. № 50-01-15 от 18.03.2020 г. (вх. № 04-01-21 от 19.03.2020 г.) представен отчет за касовото изпълнение на ЦБ към 31.12.2019 г., утвърден от министъра на финансите.	139+2 СД
4.	Писмо изх. № 50-01-40 от 03.08.2020 г. от дирекция „Държавно съкровище“ относно причините за въвеждането на допълнителни показатели и подпоказатели, както и за отсъствието на други в отчета за изпълнение на ДБ за 2019 г.	9
5.	Писмо № 50-01-40 от 05.08.2020 г. от дирекция „Данъчна политика“ относно неизпълнение на показатели по ЗДБРБ за 2019 г.	2
6.	Писмо изх. № 50-01-40 от 04.08.2020 г. от дирекция „Държавни помощи и реален сектор“ относно неизпълнението на неданъчни приходи и превишението на отчетените спрямо утвърдените разходи със ЗДБРБ за 2019 г.	2
7.	Писмо изх. № 50-01-40 от 06.08.2020 г. от дирекция „Държавни разходи“ относно неизпълнение на разчетените в ЗДБРБ за 2019 г. приходи; превишение на отчетени спрямо утвърдените със ЗДБРБ за 2019 г. разходи; разходвани средства, предвидени по бюджетите на НС и съдебната власт, като резерви за непредвидени и/или неотложни през 2019 г.; отчетените в повече спрямо планираните със ЗДБРБ за 2019 г. предоставени трансфери; превишението на разходите за персонал в някои ПРБ; Писмо изх. № 50-01-40 от 27.08.2020 г. на дирекция „Държавни разходи“.	20
8.	РД-И-2.20-6 от 24.07.2020 г. за показателя „Разходи за персонал“	4
9.	Отговор изх. № 50-01-40 от 31.07.2020 г. от дирекция „Финанси на общините“ относно направените през годината промени на бюджетните взаимоотношения на общинските бюджети с ЦБ	13
10.	Писмо изх. № 50-01-40 от 22.07.2020 г. от дирекция „Финанси на общините“; Справка за размера на субсидиите общо за делегираните от държавата дейности, общата изравнителна субсидия за местни дейности, целевата субсидия за капиталови разходи и трансферите за други целеви разходи за общините за периода от 01.01.2019 г. до 31.12.2019 г.	9+1 СД
11.	Писмо изх. № 50-01-40 от 24.07.2020 г. от дирекция „Държавни разходи“	5+1 СД
12.	РД-И-2.20-3 от 22.07.2020 г. за показателите „максимални размери на	3

	ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през годината“ и „максимални размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината“	
13.	Писмо изх. № 50-01-40 от 24.07.2020 г. от дирекция „Икономическа и финансова политика“ относно основни макроикономически показатели за 2019 г.	3
14.	Писмо изх. № 50-01-40 от 22.07.2020 г. от дирекция „Държавно съкровище“ отговори на въпроси; Справка за заложен лимити по ПРБ и предоставени трансфери по тримесечия; информация за състоянието и доходността на фискалния резерв по тримесечия на 2019 г.	12
15.	Писмо изх. № 50-01-40 от 21.07.2020 г. от дирекция „Държавен дълг“ относно информация за размера на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ за 2019 г.	1
16.	Писмо изх. № 50-01-40 от 05.08.2020 г. от дирекция „Държавно съкровище“ относно предлагани от министърът на финансите на МС компенсиращи мерки за одобряване, в изпълнение на чл. 27, ал. 2 от ЗПФ	2
17.	Писмо № 50-01-40 от 24.07.2020 г. от Дирекция „Бюджет“ относно информация по въпроси; Справка за отразяване на становищата след съгласуване на проекта на РМС за одобряване на СБП за 2019-2021г.; Справка за отразяване на становищата след съгласуване на проекта на РМС за одобряване на законопроект за ДБ на РБ за 2019г.	4+ СД
18.	РД-И-2.20-8 от 11.08.2020 г. за съобразяване на утвърдените със ЗДБРБ за 2019 г. разходи със заложените в СБП тавани на разходите за 2019 г. на ПРБ по ДБ и препоръчителните тавани на разходите на НС и ВСС	4
19.	Писмо изх. № 50-01-40 от 03.07.2020 г. от дирекция „Държавни разходи“ с предоставени: Справка за брой и обща стойност на извършените промени по бюджетите на ПРБ по ДБ през 2019 г.; Справки за приети от МС постановления за одобряване на допълнителни разходи/трансфери по бюджетите на ПРБ (без общини) за сметка на ЦБ за 2019 г.	42+1 СД
20.	Писма изх. № 50-01-40 от 31.07.2020 г. и изх. № 50-01-40 от 04.08.2020 г. от дирекция „Държавни разходи“ отговори на въпроси	23+3 СД
21.	Писмо № 50-01-40 от 27.07.2020 г. от Дирекция „Държавно съкровище“, с приложение на писмо от АДФИ относно съставени АУАН и издадени НП през 2019 г. по ЗПФ	3+CD
22.	Писмо № 50-01-40 от 24.07.2020 г. от Дирекция „Държавни разходи“ с приложения вътрешни правила и документи относими към определянето и изплащането на държавната субсидия за 2019 г.; Справка за подлежащи на възстановяване субсидии за периода от 25.05.2016 г. до 31.03.2019 г. и възстановени през 2019 г. и Справка за възстановените доброволно и останали за възстановяване от ПП и КП в 44-то НС държавни субсидии в изпълнение на §5 от ЗИЗПП за периода от 01.01.2019 г. до 31.12.2019 г.	11+2 СД

СПИСЪК

на по-важните нормативни и вътрешни актове, имащи отношение към одита на отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България за периода от 01.01.2019 г. до 31.12.2019 г.

1. Закон за държавния бюджет на Република България за 2019 г., обн., ДВ, бр. 103 от 13.12.2018 г., в сила от 1.01.2019 г.; Решение № 3 на КС на РБ от 7.03.2019 г. - бр. 23 от 19.03.2019 г.; изм. и доп., бр. 60 от 30.07.2019 г., в сила от 30.07.2019 г., бр. 100 от 20.12.2019 г., в сила от 20.12.2019 г.;
2. Закон за Сметната палата, обн., ДВ, бр. 12 от 13.02.2015 г., изм., ДВ, бр. 98 от 09.12.2016 г., в сила от 01.01.2017 г.;
3. Закон за публичните финанси, обн., ДВ, бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 01.01.2014 г., посл. изм. и доп., ДВ, бр. 91 от 14.11.2017 г.;
4. Закон за финансовото управление и контрол в публичния сектор, обн., ДВ, бр. 21 от 10.03.2006 г., ред., ДВ бр. 13 от 12.02.2019 г.;
5. Закон за политическите партии, обн., ДВ, бр. 28 от 1.04.2005 г., в сила от 1.04.2005 г., ред., ДВ бр. 17 от 26.02.2019 г. и следващите;
6. Решение № 264 на Министерски съвет от 19.04.2018 г. за одобряване на средносрочната бюджетна прогноза за периода 2019 - 2021 г.;
7. Постановление № 344 на Министерски съвет от 21.12.2018 г. за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2019 г., обн., ДВ, бр. 107 от 28.12.2018 г., в сила от 1.01.2019 г., доп., бр. 5 от 15.01.2019 г., в сила от 1.01.2019 г., изм., бр. 58 от 23.07.2019 г., в сила от 23.07.2019 г., изм. и доп., бр. 62 от 6.08.2019 г., в сила от 31.07.2019 г., бр. 1 от 3.01.2020 г., в сила от 27.12.2019 г.;
8. Средносрочна бюджетна прогноза и актуализирана средносрочна бюджетна прогноза за периода 2019 - 2021 г.;
9. Устройствен правилник на Министерството на финансите, приет с ПМС № 353 от 14.12.2016 г., обн., ДВ, бр. 100 от 16.12.2016 г., ред. ДВ, бр. 58 от 13.07.2018 г., в сила от 13.07.2018 г., бр. 18 от 01.03.2019 г., в сила от 01.03.2019 г., изм. бр. 24 от 22.03.2019 г., бр. 80 от 11.10.2019 г.;
10. Решение № 4670-НС от 30.03.2017 г. на Централната избирателна комисия относно обявяване на резултатите от гласуването и разпределението на мандатите в Четиридесет и четвъртото Народно събрание;
11. Заповед № ЗМФ-576 от 26.06.2019 г. на министъра на финансите за документите, които партиите и коалициите по чл. 25, ал. 1, т. 1 от ЗПП трябва да представят за предоставяне на държавната субсидия, и сроковете за представянето им;
12. Единна бюджетна класификации за 2019 г., утвърдена съгласно чл. 14, ал. 2 от Закона за публичните финанси;
13. Вътрешни правила за организацията на хартиения и електронния документооборот и контрола по изпълнението на задачите в Министерство на финансите, утвърдени със Заповед № ЗМФ-1130 от 30.11.2018 г. (отм.);
14. Вътрешни правила за организацията на хартиения и електронния документооборот и контрола по изпълнението на задачите в Министерство на финансите, утвърдени със Заповед № ЗМФ-929 от 24.10.2019 г.;
15. Вътрешни правила за организацията на документооборота и общи изисквания и процедури за касовото изпълнение на централния бюджет, утвърдени със Заповед № ЗМФ-43 от 18.01.2017 г. (отм.);

16. Вътрешни правила за организацията на документооборота и общи изисквания и процедури за касовото изпълнение на централния бюджет, утвърдени със Заповед № ЗМФ-1010 от 18.11.2019 г.;

17. Вътрешни правила за финансовото управление и контрол при изпълнението на централния и държавния бюджет, утвърдени със Заповед № ЗМФ-42 от 18.01.2017 г. (отм.);

18. Вътрешни правила за финансовото управление и контрол при касовото изпълнението на централния и държавния бюджет, утвърдени със Заповед № ЗМФ-1009 от 18.11.2019 г.;

19. Вътрешни правила за процедурите при осъществяване на проверки и контрол при определяне на лимити за плащания за съответните първостепенни системи в СЕБРА и нареждане за превод на трансфер/временен безлихвен заем, утвърдени със Заповед № ЗМФ-35 от 17.01.2017 г.;

20. Вътрешни правила за проверка и съгласуване на проекти на актове за одобряване на допълнителни разходи/трансфери за текущата година и финансовите обосновки към тях, утвърдени със Заповед № ЗМФ-124/07.02.2019 г.;

21. Вътрешни правила за организация и контрол при планиране, разпределяне и предоставяне на държавните субсидии по Закона за политическите партии, утвърдени със Заповед № ЗМФ-596/02.07.2019 г.;

22. Вътрешни правила за входяща и изходяща информация за изпълнението на бюджета на първостепенните разпоредители с бюджет по държавния бюджет, НОИ, НЗОК, БНТ, БНР, БТА и други бюджетни организации, ЮЛ с нестопанска цел и нефинансовите предприятия, получатели на субсидии и други текущи трансфери и на капиталови трансфери от ЦБ, и на сметките за средства от ЕС и средствата по други международни програми и договори, за които се прилага режимът на сметките за средства от ЕС, утвърдени със Заповед № ЗМФ-40/18.01.2017 г.;

23. Контролна процедура за предприемане на мерки за недопускане на превишение на определените максимални размери на ангажиментите и новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани от първостепенните разпоредители с бюджет, утвърдени със Заповед № ЗМФ-1065 от 09.11.2017 г.;

24. Вътрешни правила на дирекция „Финанси на общините“, относно информационните потоци, свързани с планирането и изпълнението на бюджетите на общините, утвърдени със Заповед № ЗМФ-30 от 11.01.2019 г. (отм.);

25. Вътрешни правила на дирекция „Финанси на общините“, относно информационните потоци, свързани с планирането и изпълнението на бюджетите на общините, утвърдени със Заповед № ЗМФ-1252 от 27.12.2019 г.;

26. Функционални характеристики на дирекциите: „Държавни разходи“, „Държавно съкровище“, „Финанси на общините“, „Национален фонд“, „Държавен дълг“, „Икономическа и финансова политика“, „Държавни помощи и реален сектор“ и „Международни финансови институции“.

**Степен на изпълнение
на утвърдените със ЗДБРБ за 2019 г. приходи, помощи и дарения**

(хил. лв.)

№	Показатели	Сума по ЗДБРБ 2019 г.	Отчет ДБ 2019 г.	Разлика (к.4 - к.3)	Изпълнение, %
1	2	3	4	5	6
I.	ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	25 693 299,8	26 006 183,3	312 883,5	101,2%
1.	Данъчни приходи	23 133 200,0	23 692 788,6	559 588,6	102,4%
1.1.	Корпоративен данък	2 576 200,0	2 621 581,5	45 381,5	101,8%
1.2.	Данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на юридически лица	99 700,0	73 576,4	-26 123,6	73,8%
1.3.	Данъци върху доходите на физически лица	3 861 000,0	3 998 969,9	137 969,9	103,6%
1.4.	Данък върху добавената стойност	10 830 000,0	11 086 148,3	256 148,3	102,4%
1.5.	Акцизи	5 330 700,0	5 485 983,8	155 283,8	102,9%
1.6.	Данък върху застрахователните премии	39 700,0	44 743,2	5 043,2	112,7%
1.7.	Мита и митнически такси	236 900,0	230 864,6	-6 035,4	97,5%
1.8.	Други данъци	159 000,0	150 920,9	-8 079,1	94,9%
2.	Неданъчни приходи	2 560 099,8	2 217 604,7	-342 495,1	86,6%
3.	Помощи и дарения	0,0	95 790,0	95 790,0	x

Приложение № 3

**Степен на изпълнение
на утвърдените със ЗДБРБ за 2019 г. разходи, бюджетни взаимоотношения, вноски в
общия бюджет на ЕС, бюджетно салдо и финансиране**

№	Показатели	ЗДБРБ 2019 г.	Отчет ДБ 2019 г.	Разлика к. 4 - к. 3	Изпълнение %
1	2	3	4	5	6
II.	РАЗХОДИ	15 156 331,6	14 477 645,8	-678 685,8	95,5%
1.	Текущи разходи	10 448 425,8	10 096 401,7	-352 024,1	96,6%
в т.ч.:					
1.1.	Персонал	5 146 886,0	5 227 479,2	80 593,2	101,6%
1.2.	Субсидии и други текущи трансфери	955 507,3	1 034 691,0	79 183,7	108,3%
1.2.1.	Субсидии и други текущи трансфери за нефинансови предприятия	885 181,0	918 329,8	33 148,8	103,7%
1.2.2.	Субсидии и други текущи трансфери за юридически лица с нестопанска цел	70 326,3	115 999,5	45 673,2	164,9%
1.2.3.	Субсидии за финансови институции		361,8		
1.3.	Лихви	633 338,6	611 277,6	-22 061,0	96,5%
1.4.	Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата	1 283 573,1	1 182 438,9	-101 134,2	92,1%
2.	Капиталови разходи	4 593 222,7	4 306 943,4	-286 279,3	93,8%
2.1.	Придобиване на дълготрайни активи и основен ремонт	4 158 926,8	3 688 340,8	-470 586,0	88,7%
2.2.	Капиталови трансфери	434 295,9	618 602,5	184 306,6	142,4%
3.	Прираст на държавния резерв (нето)	19 233,1	54 202,2	34 969,1	281,8%
4.	Предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина	14 350,0	20 098,6	5 748,6	140,1%
5.	Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи	81 100,0			
5.1.	По централния бюджет за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия	80 000,0	Одобрените разходи по държавния бюджет за 2019 г. за сметка на резерва за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия са в размер на 12 642,0 хил. лв. и изразходваните средства са отчетени по съответните разходни параграфи от ЕБК по бюджетите на министерствата и ведомствата. По бюджетите на общините като трансфери за други целеви разходи са предоставени средства в размер на 66 029,5 хил. лв.		
5.2.	По бюджета на съдебната власт	600,0	х	х	х
5.3.	По бюджета на Народното събрание	500,0	х	х	х
III.	БЮДЖЕТНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ (ТРАНСФЕРИ), НЕТО (т. 1 -2+3)	11 486 769,2	11 252 949,7	-233 819,5	98,0%
1.	Предоставени трансфери за:	11 505 227,2	11 454 463,2	-50 764,0	99,6%
в т.ч.:					
1.1.	Общините	3 745 750,5	4 603 008,5	857 258,0	122,9%
от тях:					
1.1.1.	- от централния бюджет	х	4 298 865,7	х	х
в т.ч.:					

	- за сметка на резерва за непредвидени и /или неотложни разходи по чл. 1, ал. 2, т. 5.1 от ЗДБРБ за 2019 г., в частта за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия	x	66 029,5	x	x
1.1.2.	- от министерства	x	304 142,8	x	x
1.2.	Държавното обществено осигуряване	4 231 661,6	3 931 563,4	-300 098,2	92,9%
1.3.	Националната здравноосигурителна каса	1 437 589,0	1 449 589,0	12 000,0	100,8%
в т.ч.					
1.3.1.	- от Министерството на здравеопазването	43 000,0	55 000,0	12 000,0	127,9%
1.4.	Сметката за средствата от Европейския съюз на Националния фонд	862 582,2	330 594,7	-531 987,5	38,3%
1.5.	Сметката за средствата от Европейския съюз на Държавния фонд „Земеделие“	294 833,8	993,0	-293 840,8	0,3%
2.	Получени трансфери от:	18 458,0	193 529,7	175 071,7	1048,5%
в т. ч.:					
2.1.	Държавното обществено осигуряване	7 400,0	8 711,3	1 311,3	117,7%
2.1.1.	- за Министерството на труда и социалната политика	7 150,0	6 765,8	-384,2	94,6%
2.1.2.	- за Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията	250,0	37,8	-212,2	15,1%
2.1.3.	- Министерството на отбраната	x	1 907,7	x	x
2.2.	Националната здравноосигурителна каса за:	5 058,0	111 882,5	106 824,5	2212,0%
2.2.1.	- Министерския съвет	x	10 849,6	x	x
2.2.2.	- Министерството на финансите	5 058,0	5 058,0	x	x
2.2.3.	- Министерството на отбраната	x	77 855,1	x	x
2.2.4.	- Министерството на вътрешните работи	x	13 102,3	x	x
2.2.5.	- Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията	x	5 017,5	x	x
2.3.	Възстановени субсидии/ трансфери за централния бюджет от общините	x	3 555,7	x	x
3.	Временни безлихвени заеми от/за централния бюджет (нето)	x	-7 983,8	x	x
IV.	ВНОСКА В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ	1 282 127,7	1 193 144,0	-88 983,7	93,1%
ОБЩО (II+III+IV)		27 925 228,5	26 923 739,5	-1 001 489,0	96,4%
V.	БЮДЖЕТНО САЛДО (I-II-III-IV)	-2 231 928,7	-917 556,2	1 314 372,5	41,1%
VI.	ОПЕРАЦИИ В ЧАСТТА НА ФИНАНСИРАНЕТО - НЕТО	2 231 928,7	917 556,2	-1 314 372,5	41,1%

СТАНОВИЩЕ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

по отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2019 г.

Настоящото становище е изготвено в изпълнение на чл. 6, ал. 5 от Закона за Сметната палата и отразява резултатите от извършения одит на отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2019 г.

Проверено и оценено е съответствието с изискванията на нормативните и вътрешните актове на МФ на изготвянето, структурата, съдържанието, текущото наблюдение и представянето на отчета за изпълнението на ДБ на РБ за 2019 г., както и състоянието на системите за финансово управление и контрол при тези процеси:

1. В съответствие с чл. 138, ал. 1 от ЗПФ, министърът на финансите е изготвил отчета за изпълнението на ДБ на РБ за 2019 г. по показателите, по които е приет, и отчет на консолидираната фискална програма въз основа на годишните отчети на ПРБ и отчета на централния бюджет. Отчетът за изпълнение на ДБ на РБ за 2019 г. е структуриран съгласно изискванията на ЗДБРБ за 2019 г.

2. Спазени са процедурите и сроковете по изготвяне на отчета за изпълнението на ДБ на РБ за 2019 г. Представянето на ОИДБРБ за 2019 г. в Сметната палата е извършено в срока, определен в чл. 138, ал. 2 от ЗПФ.

3. Установено е съответствие със ЗДБРБ за 2019 г. на показателите по приходите, разходите, трансферите, бюджетното салдо и операциите в частта на финансирането по отчета за изпълнението на ДБ за 2019 г.

3.1. Приходите по отчета на ДБ за 2019 г. са в размер на 26 006 183,3 хил. лв. и са с 312 883,5 хил. лв. повече спрямо приетите със ЗДБРБ за 2019 г. Приходите, помощите и даренията са отчетени вярно и точно по показателите, по които са приети.

3.2. В отчета за изпълнението на ДБ на РБ за 2019 г. са отразени разходи в размер на 14 477 645,8 хил. лв., които са с 678 685,8 хил. лв. по-малко от планираните със ЗДБРБ за 2019 г.

3.3. Отчетените трансфери и временни безлихвени заеми (нето) са в размер на 11 252 949,7 хил. лв., което е с 233 819,5 хил. лв. по-малко от планираните в ЗДБРБ за 2019 г.

3.4. Бюджетното салдо е отрицателно в размер (-917 556,2) хил. лв. и е по-малко с 1 314 372,5 хил. лв. спрямо планираното със ЗДБРБ за 2019 г.

3.5. Финансирането на бюджетното салдо включва постъпленията и плащанията, произтичащи от: поемането и погасяването на дълга; постъпленията от приватизация; операциите с чужди средства; операциите по придобиването и реализирането на финансови активи и пасиви, несвързани с приходи и разходи, както и изменението в наличността на паричните средства за бюджетната година, включително от преоценка на наличните парични средства в чуждестранна валута. В отчета за изпълнението на ДБ за 2019 г., операциите в частта на финансирането (нето) са в размер на 917 556,2 хил. лв.

4. В бюджетите на по-голямата част от ПРБ са извършени промени по показателите „максимални размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през годината“ и „максимални размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината“, при което са превишени определените максимални размери по втория показател от три ПРБ по ДБ, в несъответствие с изискването на чл. 88 от ЗПФ.

5. През одитирания период в МФ са действали вътрешни правила, с които е осъществявано текущо наблюдение на изпълнението на ДБ, както и при изготвянето и представянето му. Контролните дейности, осъществени от съответните дирекции при изпълнението на ДБ, са документирани с образци, приложение към вътрешните правила. Прилаганите процедури в МФ за текущото наблюдение са в съответствие с нормативните и вътрешни актове.

6. Системите за финансово управление и контрол при управлението и контрола на процесите по изготвяне и представяне на отчета за изпълнението на ДБ са в съответствие с изискванията на правната рамка. Функционират ефективни контролни механизми и процедури за текущо наблюдение на съставянето, изпълнението и отчитането на държавния бюджет.

В заключение Сметната палата изразява следното становище:

Отчетът за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2019 г. е изготвен и представен при спазване на изискванията на нормативните и вътрешните актове на Министерството на финансите.

Прилаганите процедури за мониторинг са в съответствие с нормативните и вътрешни актове.

Настоящото становище е прието от Сметната палата с Решение № 362/08.10.2020 г. (Протокол № 38).